

PRTR och synergier med andra multilaterala överenskommelser, EU-rättsakter och EEA-rapporteringar

Tina Skårman, IVL
Katarina Hansson, IVL
Johanna Mietala, SCB
Eva Brorström-Lundén, IVL

Avtal: 2241-14-009

På uppdrag av Naturvårdsverket

Publicering: www.smed.se

Utgivare: Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Adress: 601 76 Norrköping

Startår: 2006.

ISSN: 1653-8102

SMED utgör en förkortning för Svenska MiljöEmissionsData, som är ett samarbete mellan IVL, SCB, SLU och SMHI. Samarbetet inom SMED inleddes 2001 med syftet att långsiktigt samla och utveckla den svenska kompetensen inom emissionsstatistik kopplat till åtgärdsarbete inom olika områden, bland annat som ett svar på Naturvårdsverkets behov av expertstöd för Sveriges internationella rapportering avseende utsläpp till luft och vatten, avfall samt farliga ämnen. Målsättningen med SMED-samarbetet är främst att utveckla och driva nationella emissionsdatabaser, och att tillhandahålla olika tjänster relaterade till dessa för nationella, regionala och lokala myndigheter, luft- och vattenvårdsförbund, näringsliv m.fl. Mer information finns på SMEDs hemsida www.smed.se.

Innehåll

SAMMANFATTNING	7
BAKGRUND	9
PRTR och E-PRTR	10
Publikt register	11
Rapporterande punktkällor	11
Diffusa källor	12
Årlig rapporteringscykel	12
Kvalitetssäkring	12
Allmänhetens deltagande	13
Kapacitetsuppbyggnad	13
Syfte	14
Metodik	15
MULTILATERALA ÖVERENSKOMMELSER	16
Minamatakonventionen	16
Övergripande information	16
EU och Sverige	18
Synergier med PRTR	18
Stockholmskonventionen	19
Övergripande information	19
EU och Sverige	21
Synergier med PRTR	22
Rotterdamkonventionen	23
Övergripande information	23
EU och Sverige	27
Synergier med PRTR	29
HELCOM (PLC annual, PLC periodical)	30
Övergripande information	30

EU och Sverige	31
Synergier med PRTR	32
OSPAR-RID	34
Övergripande information	34
EU och Sverige	35
Synergier till PRTR	36
EU-RÄTTSAKTER	38
EU-ETS	38
Övergripande information	38
Sverige	41
Synergier med PRTR	42
IED	43
Övergripande information	43
Sverige	47
Synergier med PRTR	48
Vattendirektivet	49
Övergripande information	49
Sverige	52
Synergier med PRTR	54
Havsmiljödirektivet	55
Övergripande information	55
Sverige	56
Synergier med PRTR	58
Avloppsdirektivet	58
Övergripande information	58
Sverige	60
Synergier med PRTR	61
Slamdirektivet	62
Övergripande information	62
Rapportering	63

Sverige	63
Synergier med PRTR	64
EEA-RAPPORTERINGAR	65
EEA WISE SoE Water emissions quality	65
Övergripande information	65
Sverige	66
Synergier med PRTR	67
EEA-WISE SoE TCM	68
Övergripande information	68
Sverige	70
Synergier med PRTR	70
SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	72
BILAGA 1	73

Sammanfattning

Svenska MiljöEmissionsData (SMED) har på uppdrag av Naturvårdsverket (NV) sammanställt övergripande information om de multilaterala överenskommelser, EU-rättsakter och EEA-rapporteringar som listas i Tabell 1, samt identifierat huruvida det finns beröringspunkter respektive avvikelser mellan dessa och UNECE (United Nations Economic Commission for Europe) -protokollet om "Pollutant Release and Transfer Register", dvs. PRTR-protokollet.

Relevant övergripande information för respektive reglering har sammanställts från Internet och utifrån dessa sammanställningar har eventuella synergier med PRTR-protokollet analyserats.

Tabell 1. Multilaterala överenskommelser, EU-rättsakter och EEA-rapporteringar som ingår i projektet.

Multilaterala överenskommelser	EU-rättsakt	EEA-rapportering
Minamatakonventionen	EU ETS	EEA EMISSIONS
Stockholmskonventionen	IED	EEA TCM
Rotterdamkonventionen	Vattendirektivet	
HELCOM (PLC annual, PLC periodical)	Havsmiljödirektivet	
OSPAR (RID)	Avloppsdirektivet	
	Slamdirektivet	

Studien visar att det finns synergier mellan de regleringar som inkluderats i projektet och med PRTR. Samtidigt visar studien att även om man kan identifiera beröringspunkter så efterfrågas inte exakt samma information utan samtliga regleringar är unika. I Tabell 2 redovisas identifierade övergripande synergier och man konstaterar att de regleringar som PRTR-protokollet har flest antal beröringspunkter med är Minamatakonventionen och Industriutsläppsdirektivet (IED).

Tabell 2. Övergripande synergier mellan PRTR-protokollet och de regleringar som ingår i projektet (x=synergi).

Innehåll	PRTR	Minamata-konventionen	Stockholmskonventionen	Rotterdamkonventionen	HELCOM	OSPAR	EU ETS	IED	WFD	Havsmiljödirektivet	Avloppsdirektivet	Slamdirektivet	EEA Emissions	EEA TCM
Publikt register	x	x ¹	x ²	x ³			x	x	x ⁴				x	x
Rapporterande punktkällor (anläggningsspecifika uppgifter)	x	x			x	x ⁵	x	x	x		x		x ⁵	x
– Verksamheter	x	x	x		x	x ⁶	x	x	x				x ⁶	x ⁶
– Verksamheter, kapacitetströskelvärden	x						x	x						
– Ämnen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
– Ämnen, tröskelvärden	x													
– Mottagare, luft	x	x	x				x	x						
– Mottagare; vatten	x	x	x		x	x		x	x	x	x		x	x
– Mottagare, mark	x	x	x											
– Mottagare, överföring avloppsreningsverk	x													
– Mottagare, överföring avfall	x													
– Administrativa uppgifter	x													
– Inrapporteringsmekanism, SMP⁷	x	x ¹	x ²		x	x		x	x		x	x	x	x
Diffusa källor (aggregerad)	x				x ⁸				x				x	
Årlig rapportering	x				x	x	x	x ⁹	x				x ¹⁰	x
Allmänhetens deltagande	x	x	x	x			x	x	x	x				
Kapacitetsutbyggnad	x	x	x	x	x	x	x				x			
Antal synergier (x)	17	10	9	4	8	7	9	10	9	3	5	2	8	7

1 Parterna ska använda befintliga mekanismer, t.ex. PRTR, för insamling och spridning av information.

2 Parterna ska överväga att utveckla PRTR, för insamling och spridning av information.

3 Omfattar ej uppgifter om utsläpp.

4 Gäller från 2016.

5 Anläggningsspecifika data aggregeras per vattendistrikt/havsbassäng

6 Uppdelat per industrier och reningsverk, ej enskilda branscher

7 Svenska Miljörapporteringsportalen (SMP) i Sverige. Rapporterade uppgifter baseras uteslutande alternativt delvis på uppgifter som rapporteras in via SMP.

8 Gäller Helcom PLC Periodical, men ej Helcom PLC Annual

9 Gäller för vissa verksamheter, t.ex. stora förbränningsanläggningar från och med utsläppsår 2016.

10 Årlig rapportering t.o.m. 2012 års data, rapporteringsfrekvens under utredning (2015)

Bakgrund

I oktober 2009 trädde protokollet om ”Pollutant Release and Transfer Register” (PRTR-protokollet) i kraft. I den ministerdeklaration som antogs vid protokollets första partsmöte i april 2010 identifierades flera internationella överenskommelser och initiativ och parterna uppmanades att utreda möjliga synergier med dessa och protokollet¹¹. Inför det första partsmötet sammanställde SMED på uppdrag av NV en rapport som beskrev dessa internationella överenskommelser och initiativ på en övergripande nivå, samt identifierade eventuella synergier med PRTR-protokollet för dessa¹².

I den ministerdeklaration som antogs vid PRTR-protokollets andra partsmöte i juli 2014 uppmärksammades återigen vikten av att söka synergier mellan PRTR-protokollet och andra multilaterala överenskommelser i syfte att underlätta och effektivisera dess implementering¹³.

Sedan några år tillbaka träffas ordförandena och sekretariaten för de olika UNECE multilaterala miljööverenskommelserna (Multilateral Environmental Agreement, MEA). I detta forum har man konstaterat att det är mycket viktigt att man kontinuerligt kommunicerar med varandra på samtliga nivåer för att kunna uppnå synergi mellan överenskommelserna. Berörda instanser för respektive UNECE-MEA är:

- Nationella kontaktpunkter
- Sekretariaten
- Byråer

Även på EU-nivå pågår ett samordningsarbete i syfte att finna rapporteringssynergier mellan olika EU-rättsakter i syfte att effektivisera och lätta på rapporteringsbördan.

För att kunna föra relevanta och sakliga diskussioner på samtliga nivåer är det därför av stor vikt att skaffa sig en översiktlig bild av vilken information som efterfrågas enligt olika regleringar med bäring på PRTR.

¹¹

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/documents/2010/pp/ece_mp_prtr_2010_L_1_e.pdf

¹² Skårman, T. och Danielsson, H., (2010): Förberedelsearbete inför first MOP-PRTR, SMED-rapport

¹³

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/mop5/HLS/ece.mp.pp.2014.27.Add.1_e.pdf

PRTR och E-PRTR

I maj 2003 undertecknade Sverige tillsammans med Europeiska unionen och 23 medlemsstater, i Kiev, ett UNECE-protokoll under Århuskonventionen om register över utsläpp och överföringar av föroreningar ”Pollutants Release and Transfer Register” (PRTR). Protokollet upprättades i syfte att uppnå Århuskonventionens bestämmelse om att varje part ska upprätta ett register över utsläpp och överföringar av föroreningar, för att underlätta allmänhetens deltagande i beslutsfattandet om miljön och att bidra till att hindra och minska nedsmutsningen av miljön. Sverige ratificerade protokollet i oktober 2008 och protokollet trädde i kraft den 8 oktober 2009.

Det europeiska registret (E-PRTR) har på EU-nivå infört UNECE:s protokoll om register över utsläpp och överföringar av föroreningar. Det europeiska registret efterträder det tidigare utsläppsregistret EPER, där uppgifter har rapporterats för åren 2001 och 2004. Den första rapporteringen till E-PRTR gjordes 2009-06-30 och avsåg 2007 års aktivitetsuppgifter. Därefter rapporteras data till E-PRTR årligen den 31 mars.

Nedan beskrivs centrala element i PRTR och E-PRTR kortfattat. De båda rapporteringarna beskrivs här tillsammans eftersom de i huvudsak överensstämmer med varandra. Båda rapporteringarna omfattar uppgifter från punktkällor och diffusa utsläpp.

PRTR regleras via dokumenten:

- Protocol on Pollutant Release and Transfer Registers¹⁴
- Guidance to Implementation of the Protocol on PRTRs¹⁵

E-PRTR regleras via dokumenten:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006¹⁶
- Vägledning vid implementering av det europeiska registret över utsläpp och överföringar av föroreningar¹⁷

¹⁴ <http://www.unece.org/env/pp/prtr/docs/PRTR%20Protocol%20English.pdf>

¹⁵

http://www.unece.org/env/pp/prtr/docs/2007/PRTR_final_guidance_rev_2007_02_23b.doc

¹⁶ [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sv/oj/2006/l_033/l_03320060204sv00010017.pdf)

[lex.europa.eu/LexUriServ/site/sv/oj/2006/l_033/l_03320060204sv00010017.pdf](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sv/oj/2006/l_033/l_03320060204sv00010017.pdf)

¹⁷ http://www.naturvardsverket.se/upload/02_tillstandet_i_miljon/utslappsdata/farliga_amn_en/20060831_EPRTR_GuidancE-PRTR_GD_160707.pdf

Publikt register

Registret över utsläpp och överföringar från rapporterade punktkällor och diffusa källor ska tillgängliggöras för allmänheten, föredragsvis via Internet.

Rapporterande punktkällor

Verksamheter

I Bilaga I till PRTR¹⁸ och E-PRTR¹⁹ redovisas de verksamhetsaktiviteter som omfattas av rapporteringskrav. 65 olika aktiviteter efterfrågas enligt båda rapporteringarna. Huruvida en verksamhet skall rapporteras eller ej avgörs med hjälp av tröskelvärden för kapacitet. Om man bedriver flera aktiviteter inom samma Bilaga I-verksamhet skall kapaciteterna för dessa summeras.

Ämnen

Verksamhetsutövare skall rapportera både totala utsläpp för ett visst ämne, samt eventuellt utsläpp genom olyckshändelse. I Bilaga II till PRTR²⁰ och E-PRTR²¹ redovisas de ämnen som omfattas av rapporteringskrav. Ett tröskelvärde är kopplat till respektive ämne och om tröskelvärdet överskrids skall ämnet rapporteras. I Bilaga 1 till denna rapport listas de ämnen som skall rapporteras till PRTR (86 stycken) respektive E-PRTR (91 stycken).

Mottagare

Verksamhetsutövare, som utför en eller flera av de aktiviteter som tas upp i Bilaga I till PRTR och E-PRTR omfattas av rapporteringskrav förutsatt att verksamheten genererar:

- utsläpp till luft, vatten eller mark (utsläpp till mark förekommer ej i Sverige) av något av de ämnen som anges i Bilaga II till PRTR och E-PRTR som överstiger tröskelvärdet i kolumn 1 i bilagan, eller
- borttransport av farligt avfall som överstiger 2 ton per år, eller borttransport av annat avfall som överstiger 2 000 ton per år, eller
- borttransport i avloppsvatten till externt avloppsreningsverk av någon av de föroreningar som anges i Bilaga II och överstiger tröskelvärdet i kolumn 1 b i bilagan.

¹⁸ <http://www.unece.org/env/pp/prtr/docs/PRTR%20Protocol%20English.pdf>

¹⁹ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sv/oj/2006/l_033/l_03320060204sv00010017.pdf

²⁰ <http://www.unece.org/env/pp/prtr/docs/PRTR%20Protocol%20English.pdf>

²¹ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sv/oj/2006/l_033/l_03320060204sv00010017.pdf

Administrativa uppgifter

De verksamhetsutövarare som omfattas av rapporteringskrav ska även rapportera administrativa uppgifter för anläggningen, t.ex. anläggningsnummer, anläggningsnamn, adressuppgifter, kontaktuppgifter (telefon/e-post), moderbolag, koordinater, avrinningsdistrikt och NACE-kod (branschkod).

Inrapporteringsmekanism

I syfte att undvika dubbelrapportering för verksamhetsutövarna bör rapporteringen integreras med befintliga inrapporteringsmekanismer, kopplade till t.ex. tillstånds- eller tillsynssystemet. I Sverige görs insamlingen av verksamhetsutövarnas uppgifter via miljörapportsystemet, dvs. Svenska Miljörapporteringsportalen (SMP).

Diffusa källor

Registret över utsläpp och överföringar ska även inkludera uppgifter om utsläpp från diffusa källor. Exempel på diffusa källor är vägtrafik, sjöfart, flygtrafik, jordbruk, byggindustri, användning av lösningsmedel, bränsleförbrukning i hemmen, distribution av fossila bränslen och små industrierheter (small and medium-sized enterprises, SME). Små industrierheter definieras enligt följande:

- Punktkällor under tröskelvärde som finns listade i Bilaga I.
- Verksamheter som ej finns listade i Bilaga I.

Årlig rapporteringscykel

De verksamhetsutövare som omfattas av rapporteringskrav ska årligen rapportera de uppgifter som efterfrågas enligt PRTR och E-PRTR till den ansvariga myndigheten. I Sverige är NV utsedd som ansvarig myndighet.

Utsläpp från diffusa källor skall rapporteras årligen av respektive part enligt PRTR, medan rapportering av diffusa utsläpp enligt E-PRTR ombesörjs av EU-kommissionen. Kommissionen baserar rapporteringen av diffusa utsläpp på redan befintlig rapportering från medlemsländerna (t.ex. UNFCCC²², CLRTAP²³ etc.).

Kvalitetssäkring

Det är verksamhetsutövarnas egna uppgifter som ska rapporteras enligt PRTR och E-PRTR. Ett stort ansvar för datakvaliteten läggs därför på verksamhetsutövarna. Den ansvariga myndigheten ska dock säkerställa kvalitén i inrapporterade data, särskilt avseende fullständighet, konsistens och trovärdighet.

²² United Nations Framework Convention on Climate Change

²³ Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution

Allmänhetens deltagande

Allmänheten ska ges möjlighet att involveras i utvecklingsarbetet av registret. Respektive part ska sprida information om sitt register och underlätta dess åtkomst.

Kapacitetsuppbyggnad

Protokollets parter ska främja allmänhetens kunskap om registret och ska bistå med hjälp och vägledning hur man kommer åt registret och hur man kan tolka och använda dess information. Internationellt samarbete en viktig mekanism för genomförandet av protokollet och det uppmuntras till samarbete mellan parterna och med internationella organisationer avseende kapacitetsuppbyggnad, informationsutbyte och allmänhetens medvetenhet. Särskilt uppmärksammas teknisk assistans till utvecklingsländer och länder med övergångsekonomier.

Syfte

Projektet syftar till att gå igenom de reglerande dokumenten för de multilaterala överenskommelser, EU-rättsakter och EEA-rapporteringar som listas i Tabell 3 nedan samt att identifiera eventuella synergier med PRTR-protokollet.

Tabell 3. Multilaterala överenskommelser, EU-rättsakter och EEA-rapporteringar som ingår i projektet.

Multilaterala överenskommelser	EU-rättsakt	EEA-rapportering
Minamatakonventionen ²⁴	EU ETS ²⁵	EEA-WISE SOE EMISSIONS ²⁶
Stockholmskonventionen ²⁷	IED ²⁸	EEA-WISE SOE TCM ²⁹
Rotterdamkonventionen ³⁰	Vattendirektivet ³¹	
HELCOM ³² (PLC annual, PLC periodical)	Havsmiljödirektivet ³³	
OSPAR ³⁴ (RID)	Avloppsdirektivet ³⁵	
	Slamdirektivet ³⁶	

²⁴ <http://www.mercuryconvention.org/Home/tabid/3360/Default.aspx>

²⁵ http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/index_en.htm

²⁶ <http://dd.eionet.europa.eu/datasets/2873>

²⁷ <http://chm.pops.int/default.aspx>

²⁸ [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:334:0017:0119:SV:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:334:0017:0119:SV:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:334:0017:0119:SV:PDF)

²⁹ <http://dd.eionet.europa.eu/datasets/2622>

³⁰

<http://www.pic.int/TheConvention/Chemicals/AnnexIIIChemicals/tabid/1132/language/en-US/Default.aspx>

³¹ [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:327:0001:0072:SV:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:327:0001:0072:SV:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:327:0001:0072:SV:PDF)

³² <http://www.helcom.fi/>

³³ <https://www.havochvatten.se/download/18.b62dc9d13823f8c80003939/134891277677/HVMFS2012-18-ev.pdf>

³⁴ <http://www.ospar.org/>

³⁵ [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1991L0271:20081211:SV:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1991L0271:20081211:SV:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1991L0271:20081211:SV:PDF)

³⁶ [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0278:SV:HTML)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0278:SV:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0278:SV:HTML)

Metodik

Övergripande information avseende respektive reglering som inkluderas i projektet har inhämtats via Internet.

Arbetet med att identifiera eventuella synergier mellan respektive reglering och PRTR har utgått från centrala PRTR-element (se rubriken Bakgrund ovan). Om elementet ingår alternativt delvis ingår i viss reglering identifieras det som enighet och saknas elementet identifieras det som en oenighet med protokollet. Följande PRTR-element har bedömts:

- Publikt register över utsläpp och överföringar från rapporterade punktkällor och diffusa källor
- Rapporterade punktkällor, dvs. anläggningsspecifik rapportering:
 - Verksamheter, samt verksamheter kopplade till tröskelvärden avseende produktionskapacitet
 - Ämnen, samt ämnen kopplade till tröskelvärden
 - Mottagare (luft, vatten, mark, överföringar via avloppsreningsverk samt överföringar av icke-farligt avfall och farligt avfall)
 - Administrativa uppgifter
 - Inrapporteringsmekanism
- Diffusa källor, rapportering på nationell nivå
- Årlig rapporteringscykel
- Allmänhetens deltagande
- Kapacitetsuppbyggnad

Multilaterala överenskommelser

Nedan följer en kortfattad sammanfattning av de multilaterala överenskommelser som ingår i projektet, vad som gäller för EU och Sverige för respektive överenskommelse, samt eventuella synergier med PRTR.

Minamatakonventionen

Övergripande information

Minamatakonventionen om kvicksilver beslutades i januari 2013 och den antogs formellt i den japanska staden Minamata i oktober 2013. Konventionen träder i kraft när 50 länder har ratificerat, vilket beräknas ske tidigast år 2017³⁷. Kortfakta och relevanta länkar avseende konventionen presenteras i Tabell 4.

Tabell 4. Kortfakta om Minamatakonventionen.

Kortfakta	
Utfärdad av	FN:s miljöprogram (UNEP)
Rapporteringstema	Kemikalier
Geografisk täckning	Global
Ikraftträdande	-
Länk till hemsida	UNEP Minamata Convention

Syfte och mål

Minamatakonventionen syftar till att skydda människors hälsa och miljön från antropogena utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar. Det ska uppnås genom att sätta in en rad åtgärder vilka reglerar samtliga delar av kvicksilvers livscykel, från utvinning, handel och användning till avfallshantering och utsläpp till luft från punktkällor³⁸.

Konventionen begränsar användningen av kvicksilver i många användningsområden för produkter, industriprocesser och småskalig guldutvinning. På sikt ska även gruvbrytning av kvicksilver att förbjudas och användningen av amalgam minskas³⁹.

³⁷ <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/miljokonventioner/Kvicksilver/>

³⁸ http://www.mercuryconvention.org/Portals/11/documents/Booklets/Minamata%20Convention%20on%20Mercury_booklet_English.pdf

³⁹ <http://www.regeringen.se/sb/d/9555/a/146685>

Rapportering

Konventionen reglerar elementärt kvicksilver (CAS Nr. 7439-97-6) och kvicksilverföreningar (se rapportens Bilaga 1). Kviksilverföreningar definieras som ”varje ämne som består av kvicksilveratomer och en eller flera atomer av andra kemiska element som kan delas upp i olika komponenter endast genom kemiska reaktioner”.

Enligt artikel 21 ska varje part rapportera till partskonferensen om de åtgärder som man har vidtagit för att implementera konventionens bestämmelser, om effektiviteten av sådana åtgärder och eventuella utmaningar i att uppfylla målen i konventionen. Varje part ska i sin rapportering inkludera hur man uppfyller de åtaganden som anges i följande artiklar:

- Artikel 3 om tillgång till och handel med kvicksilver.
- Artikel 5 om tillverkningsprocesser enligt konventionens Bilaga B i vilka kvicksilver och kvicksilverföreningar används.
- Artikel 7 om småskalig guldtvinning.
- Artikel 8 om utsläpp till luft för punktkällor enligt konventionens Bilaga D.
- Artikel 9 om utsläpp till mark eller vatten för relevanta punktkällor, dvs. signifikanta antropogena punktkällor som i övrigt inte regleras i konventionen.

Eftersom konventionen ännu ej har trätt ikraft finns det varken en fastställd tidplan eller ett fastställt format för rapportering enligt konventionen. Däremot anges att partskonferensen förväntas fatta beslut i frågan vid sitt första möte och att det är önskvärt att man samordnar rapporteringen med andra relevanta konventioner avseende kemikalier och avfall.

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Enligt artikel 17 ska parterna underlätta informationsutbyte avseende uppgifter om minskning eller eliminering av produktion, användning, handel och utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar.

Enligt artikel 18 skall allmänheten informeras och utbildas om kvicksilver och dess föreningar. Det uppmuntras till samarbete med icke-statliga organisationer i frågan. Varje part skall använda befintliga mekanismer, såsom PRTR, eller beakta utvecklingen av sådana mekanismer för insamling och spridning av information om uppskattningar av årliga utsläpp.

Enligt artikel 14 skall parterna samarbeta för att bidra med lämplig kapacitetsuppbyggnad och tekniskt bistånd till utvecklingsländer som är

parter. Särskilt uppmärksammas de länder som är minst utvecklade, små östater och länder med övergångsekonomier.

EU och Sverige

Varken EU eller Sverige har ännu ratificerat Minamatakonventionen, men Sverige har däremot varit ett av de mest pådrivande länderna under förhandlingsarbetet. Miljödepartementet har, med bistånd från Kemikalieinspektionen (KemI) och NV, lett förhandlingsarbetet för Sveriges del. Under 2015 kommer EU att revidera sin lagstiftning för att anpassa den till konventionens krav. Man räknar med att EU och dess medlemsländer kommer att kunna ratificera konventionen i slutet på 2015.

Svenska data

Eftersom Sverige ännu inte har ratificerat konventionen har man inte sammanställt data i enlighet med dess krav. Årligen sammanställs dock nationell statistik avseende kvicksilver till följd av en rad internationella överenskommelser t.ex. PRTR, CLRTAP, HELCOM.

Synergier med PRTR

Eftersom konventionen ännu ej har trätt ikraft finns det varken en fastställd tidplan eller ett fastställt format för rapportering enligt konventionen. Eftersom Sverige ej ännu har ratificerat konventionen är det ännu oklart vilken myndighet som kommer att utses som ansvarig samt hur data ska samlas in.

Enighet

- Rapportrande punktkällor:
 - Ämne, ett ämne överensstämmer dvs. kvicksilver (se Bilaga 1).
 - Verksamheter, listar de verksamhetsaktiviteter som omfattas av rapportering.
 - Mottagare, behandlar utsläpp till luft, vatten, mark för listade verksamheter.
- Inrapporteringsmekanism och publikt register, direkt referens till PRTR i artikel 18 om att använda befintliga mekanismer för att samla in och sprida information av årliga utsläpp (utsläppsregister).
- Allmänhetens deltagande, behandlar kunskapsspridning till allmänheten och uppmuntrar till samarbete med intresseorganisationer (NGO).
- Kapacitetsuppbyggnad, uppmuntrar till kunskapsöverföring till utvecklingsländer.

Oenighet

- Behandlar ej utsläpp från diffusa källor.
- Mottagare, omfattar ej överföringar via avloppsreningsverk och avfall.
- Ämnen, omfattar ej tröskelvärden avseende utsläpp av ämnen.
- Verksamheter:
 - Ej kapacitetströskelvärden avseende verksamhetsaktiviteter.
 - Ej helt identiska med de aktiviteter som efterfrågas enligt PRTR.

Stockholmskonventionen

Övergripande information

Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar antogs i Stockholm 22 maj 2001. Kortfakta och relevanta länkar avseende konventionen presenteras i Tabell 5.

Tabell 5. Kortfakta om Stockholmskonventionen.

Kortfakta	
Utfärdad av	FN:s miljöprogram (UNEP)
Rapporteringstema	Kemikalier
Geografisk täckning	Global
Ikraftträdande	2004-05-17 ⁴⁰
Länk till hemsida	UNEP Stockholm Convention

Syfte och mål

Stockholmskonventionen syftar till att skydda människors hälsa och miljön från långlivade organiska föreningar (Persistent Organic Pollutants, POPs)⁴¹. Det ska uppnås genom att förbjuda eller begränsa produktion, användning, handel och lagring samt att minimera eller om möjligt eliminera utsläpp av oavsiktligt bildade POPs.

Rapportering

I konventionens bilagor A (förbjudna), B (begränsade) och C (oavsiktligt bildade) utpekas tolv ursprungliga POPs, vilka orsakar negativa effekter för människa och miljö. Efter beslut av partskonferenserna 2009, 2011 och

⁴⁰ <http://chm.pops.int/Countries/StatusofRatifications/tabid/252/Default.aspx>

⁴¹ <http://chm.pops.int/TheConvention/Overview/tabid/3351/Default.aspx>

2013 har ytterligare elva POPs tillkommit varvid tillägg gjorts till bilagorna⁴². I rapportens Bilaga 1 listas de ämnen som överensstämmer med PRTR.

Enligt artikel 7 skall respektive part utveckla en genomförandeplan (National Implementation Plan, NIP) och rapportera denna till partskonferensen inom två år från den dag då konventionen träder i kraft för staten. Genomförandeplanen skall innehålla information om hur respektive part uppfyller konventionens uppsatta mål. Kortfakta avseende rapportering enligt artikel 7 presenteras i Tabell 6.

Tabell 6. Kortfakta om rapportering enligt Stockholmskonventionen artikel 7.

Rapportering enligt artikel 7	
Rapporteringsriktlinjer	Guidance for Developing a National Implementation Plan for the Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants
Officiell rapportering	National Implementation Plans transmitted pursuant to Article 7(b) of the Stockholm Convention
Rapporteringsfrekvens	En gång, uppdatering efter behov

I enlighet med artikel 15 i konventionen, ska parterna rapportera till partskonferensen om de åtgärder som man har vidtagit för att genomföra bestämmelserna i konventionen och om effektiviteten i dessa åtgärder för att uppfylla målen i konventionen. Kortfakta enligt artikel 15 presenteras i Tabell 7.

Parterna uppmanas att rapportera med hjälp av online-format. Formatet är indelat i fyra delar:

- Allmän information om den part som lämnar in rapporten och inlämningsdatum.
- Information om de åtgärder som man har vidtagit för att genomföra konventionen. Dessutom ska man rapportera statistik avseende import, produktion, export för de ämnen som inkluderas i bilaga A och B. För oavsiktligt bildade POPs ska man rapportera årsvisa utsläpp av ämnena och från de verksamheter som inkluderas i bilaga C (se Tabell 7).
- Specifik information avseende de framsteg som gjorts för att eliminera PCB i enlighet med bilaga A, del II, stycke (g).
- Möjlighet att lämna ytterligare uppgifter samt kommentarer.

⁴² <http://chm.pops.int/Convention/tabid/54/language/en-US/Default.aspx#convtext>

Tabell 7. Kortfakta om rapportering enligt Stockholmskonventionen artikel 15.

Rapportering enligt artikel 15	
Rapporteringsformat	UNEP/POPS/COP.6/26/Add.1
Rapporteringsriktlinjer	http://www.pops.int/Art15/Home/home.aspx ⁴³
Officiellt rapporterade data	http://chm.pops.int/Countries/NationalReports/SecondRoundofPartYReports/tabid/1315/Default.aspx
Rapporteringsfrekvens	Vart fjärde år
Rapporteringsnivå	Nationella totaler per bransch
Ämnesgrupper/Ämnen	POPs enligt Bilaga A, B och C till konventionen
Statistik	Produktion, import, export, utsläpp av oavsiktligt bildade POPs
Mottagare för utsläpp	Luft, vatten, mark, produkter, avfall ^{*)}

*) Gäller för oavsiktligt bildade POPs enligt Bilaga C.

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Enligt artikel 10 skall allmänheten informeras och utbildas avseende POPs. Varje part ska överväga att utveckla ett PRTR-register för att insamling och spridning av information av den information som efterfrågas enligt bilaga A, B, C.

I artikel 11 anges att parterna skall bedriva forskning och övervakning avseende POPs. Enligt artikel 12 skall parter som har möjlighet ge tekniskt bistånd till utvecklingsländer och länder med mindre utvecklade ekonomier i syfte att implementera konventionen i dessa länder.

EU och Sverige

Både EU och Sverige har ratificerat konventionen. Konventionen genomförs i EU-lagstiftning genom förordning (EG) nr 850/2004, den så kallade POPs-förordningen. POPs-förordningen gäller direkt i alla EU:s medlemsländer på samma sätt som nationell lagstiftning. Det betyder att förordningen inte behöver införas särskilt genom svensk lagstiftning. KemI är utsedd som officiell kontaktmyndighet för konventionen, men KemI och NV är tillsammans ansvariga att rapportera till Stockholmskonventionen om genomförandet enligt NIP och om användning och utsläpp av långlivade organiska föroreningar⁴⁴. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till Stockholmskonventionen presenteras i Tabell 8.

⁴³ If you would just like to test the system you can login with userID=Art15 and Password=test

⁴⁴ <https://www.kemi.se/sv/Innehall/Internationellt/Konventioner-och-overenskommelser/Stockholmskonventionen-POPs/>

Tabell 8. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till Stockholmskonventionen.

	EU	Sverige
Ratificering	2004-11-16	2002-05-08
Lagstiftning	EG/ 850/2004 ⁴⁵	-
Ansvarig myndighet	Europeiska kommissionen	KemI

Svenska data

Sverige redovisade sin genomförandeplan den 23 maj 2006. I planen anser sig Sverige ha uppfyllt sina åtaganden under konventionen för de POPs som är angivna i bilaga A och B. För de oavsiktligt bildade ämnena i bilaga C har Sverige vidtagit flera åtgärder för att begränsa bildning och spridning. Planen uppdaterades 2012 med anledning av att nya ämnen lagts till (NV rapport 6498)⁴⁶. Uppdateringen gjordes av NV i samarbete med KemI och Havs- och vattenmyndigheten (HaV)⁴⁷.

Statistiken för rapporteringen av användning och utsläpp av långlivade organiska föroreningar sammanställs från flera källor, bl.a. från Bekämpningsmedelsregistret, miljöövervakningsdata och rapporterade data enligt luftvårdskonventionen (CLRTAP). Data granskas inom ramen för sammanställning av respektive statistik.

Synergier med PRTR

Enighet

- Ämnen, 19 av 23 stycken ämnen överensstämmer (se Bilaga 1).
- Ämnen, verksamheter och mottagare, inventering av utsläpp av oavsiktligt bildade POPs (HCB, PeCB, PCB och PCDD/PCDF) och listade verksamhetsaktiviteter enligt bilaga C för mottagarna luft, vatten och mark.
- Allmänhetens deltagande, insamlingsmekanism och publikt register:
 - Behandlar kunskapsspridning till allmänheten, samt direkt referens till att man ska överväga att använda PRTR för insamling och spridning av information som efterfrågas enligt bilagorna A, B och C till allmänheten.
- Kapacitetsuppbyggnad, uppmuntrar till kunskapsöverföring avseende teknisk assistans.

⁴⁶ <http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6400/978-91-620-6498-3/>

⁴⁷ <http://www.kemi.se/sv/Innehall/Internationellt/Konventioner-och-overenskommelser/Stockholmskonventionen-POPs/>

Oenighet

- Punktkällor:
 - Omfattar ej anläggningspecifik rapportering av punktkällor.
- Ämnen, omfattar ej tröskelvärden avseende utsläpp av ämnen.
- Verksamheter:
 - Omfattar ej kapacitetströskelvärden avseende verksamhetsaktiviteter.
 - Verksamhetsaktiviteter, ej helt identiska med de som efterfrågas enligt PRTR.
- Publikt register och inrapporteringsmekanism, man ska endast överväga att använda PRTR för insamling och spridning av information som efterfrågas enligt bilagorna A, B och C.
- Ej årlig rapportering.
- Behandlar ej utsläpp från diffusa källor.

Rotterdamkonventionen

Övergripande information

Rotterdamkonventionen om hantering av förhandsgodkännande för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel antogs i Rotterdam 10 september 1998. Rotterdamkonventionen gör det möjligt för mottagarländer att bli informerade i förväg innan de tar emot farliga kemikalier som är förbjudna eller strängt begränsade i exportländerna. Kortfakta och relevanta länkar avseende konventionen presenteras i Tabell 9.

Tabell 9. Kortfakta om Rotterdamkonventionen.

Kortfakta och relevanta länkar	
Utfärdad av	FN:s miljöprogram (UNEP)
Rapporteringstema	Kemikalier
Geografisk täckning	Global
Ikraftträdande	2004-02-24 ⁴⁸
Länk till hemsida	UNEP Rotterdam Convention

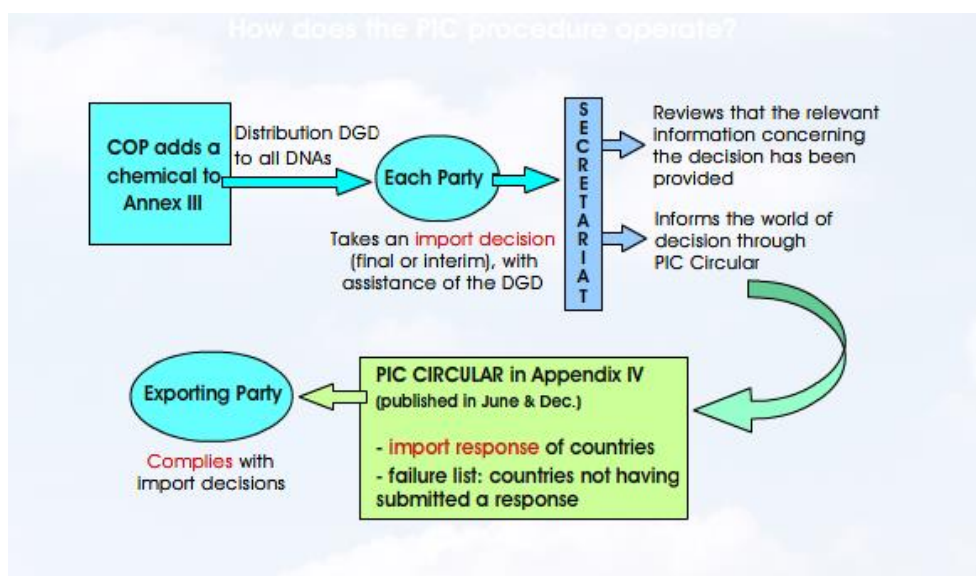
⁴⁸ <http://www.pic.int/Countries/Statusofratifications/tabid/1072/language/en-US/Default.aspx>

Syfte och mål

Rotterdamkonventionens mål är att främja delat ansvar och gemensamma ansträngningar mellan parter i den internationella handeln med vissa farliga kemikalier i syfte att skydda människors hälsa och miljön från potentiell skada och för att bidra till en miljövänlig användning av sådana kemikalier. Detta skall uppnås genom att informationsutbytet angående sådana kemikaliers egenskaper underlättas, genom att ett nationellt beslutsförfarande för import och export av sådana kemikalier inrättas (det så kallade PIC-förfarandet⁴⁹), samt genom att fattade beslut sprids till parterna. PIC-förfarandet, tillsammans med informationsutbyte, är de viktigaste bestämmelserna i Rotterdamkonventionen.

Rapportering

Rotterdamkonventionen fokuserar ej på utsläpp av specifika ämnen utan reglerar istället en fungerande lagstiftningsprocess för de kemikalier som den omfattar.

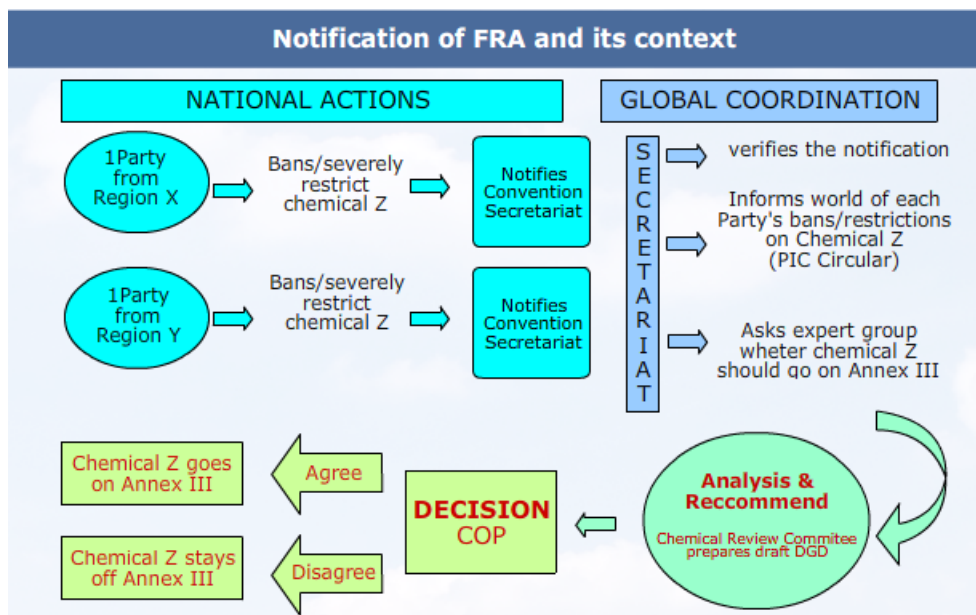
Figur 1. Illustration av PIC-förfarandet⁵⁰. PIC= Prior Informed Consent. COP= Conference of the Parties, DGD= Decision Guidance Document, DNA= Designated National Authority.

PIC-förfarandet är en mekanism för att formellt erhålla och sprida beslut avseende huruvida importerande parter vill ta emot framtida transporter av de kemikalier som anges i bilaga III till konventionen och för att säkerställa

⁴⁹ PIC= Prior Informed Consent.

⁵⁰ <http://www.pic.int/Implementation/ELearningTool/TTORC/tabid/1153/language/en-US/Default.aspx>

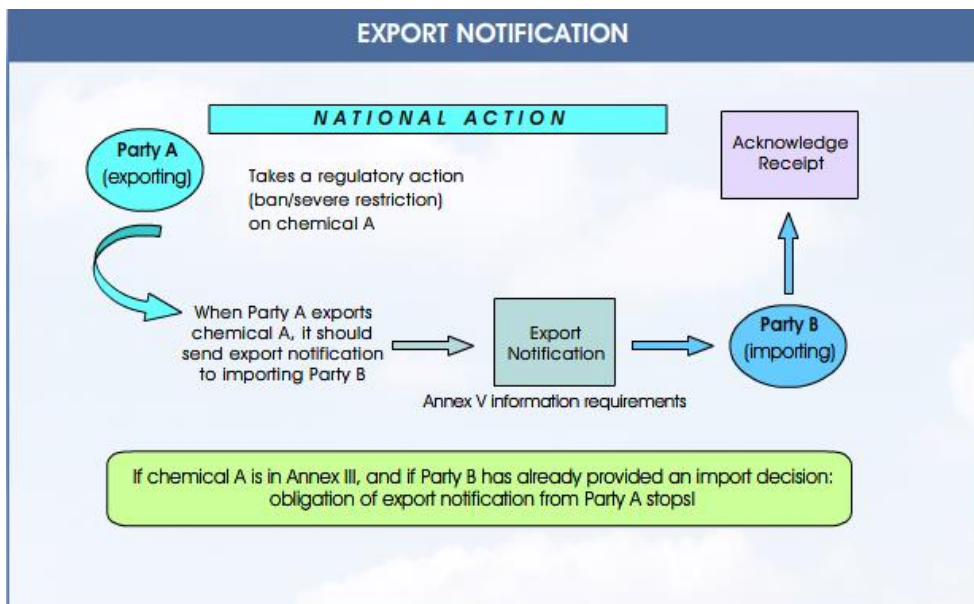
att exporterande parter följer dessa beslut (se Figur 1). De kemikalier som anges i bilaga III är bekämpningsmedel och industrikemikalier som är förbjudna eller strängt reglerade av hälso- eller miljöskäl. Det finns totalt 47 kemikalier som anges i bilaga III, 33 är bekämpningsmedel (inklusive 4 mycket farliga beredningar av bekämpningsmedel) och 14 industrikemikalier. Respektive part ska ta fram ett importbeslut utifrån ett beslutsstödsunderlag (DGD= Decision Guidance Document) för respektive kemikalie i enlighet med bilaga III. Sekretariatet har tagit fram ett standardformulär för importbeslut, inklusive en instruktion hur man fyller i formuläret. Importbesluten ska skickas till sekretariatet, som i sin tur sammanställer dessa två gånger per år och publicerar dessa via det så kallade PIC-cirkuläret. Exporterande parter av dessa kemikalier har åtagit sig att följa övriga parters importbeslut. Beslutsunderlaget syftar till att hjälpa regeringarna bedöma riskerna i samband med hantering och användning av kemikalien och fatta mer välgrundade beslut om framtida import och användning av kemikalien, med hänsyn till lokala förhållanden. Exporten av förbjudna eller strängt reglerade kemikalier samt kemikalier som omfattas av PIC-förfarandet, ska vara märkta och åtföljs av grundläggande information om hälsa och säkerhet i form av ett säkerhetsdatablad.

Figur 2. Illustration av anmälningsförfarandet av ny lagstiftning⁵¹. FRA= Final Regulatory Action, COP= Conference of the Parties, DGD= Decision Guidance Document.

⁵¹ <http://www.pic.int/Implementation/ELearningTool/TTORC/tabid/1153/language/en-US/Default.aspx>

En part ska så snart som möjligt anmäla skriftligen till sekretariatet efter att man har antagit en slutgiltig lag eller författning avseende kemikalier som är förbjudna eller underkastade stränga restriktioner (Figur 2). Anmälan ska innehålla information om kemikalens egenskaper, identifiering och användningsområden i enlighet med bilaga I till konventionen. Sekretariatet ska informera övriga parter om de kemikalier som respektive part valt att belägga med förbud alternativt restriktioner. Sekretariatet ska dessutom vidarebefordra anmälan till undersökningskommittén för kemikalier som ska utfärda rekommendationer för partskonferensen om huruvida kemikalien bör inkluderas i bilaga III till konventionen. Undersökningskommitténs rekommendation ska grundas på de kriterier som anges i bilaga II. Partskonferensen fattar beslut huruvida kemikalien ska inkluderas i bilaga III.

Figur 3. Illustration av exportanmälningsförfarandet⁵² COP= Conference of the Parties, DGD= Decision Guidance Document.

Om en part exporterar en kemikalie som omfattas av förbud eller restriktioner måste man skicka en exportanmälan till det importerande landet, som i sin tur måste bekräfta att man mottagit anmälan (se Figur 3). En exportanmälan ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga V till konventionen. Kravet avseende exportanmälan upphör att gälla då

⁵² <http://www.pic.int/Countries/Statusofratifications/tabid/1072/language/en-US/Default.aspx>

kemikalien listas i bilaga III och den importerande parten har rapporterat ett importbeslut för kemikalien ifråga samt att sekretariatet har publicerat importbeslutet via PIC-cirkuläret.

Rapporteringskortfakta avseende Rotterdamkonventionen presenteras i Tabell 10.

Tabell 10. Kortfakta om rapportering enligt Rotterdamkonventionen.

Rapportering enligt artikel 15	
Rapporteringsformat	Import Responses Notifications of Final Regulatory Action Export Notification
Rapporteringsriktlinjer	Forms and Instructions
Officiellt rapporterade data	Database of Import Responses Database of Notifications of Final Regulatory Action
Rapporteringsfrekvens	Vid förändring av nationell lagstiftning vilken har bäring på konventionen
Rapporteringsnivå	Nationell
Ämnesgrupper/Ämnen	Bekämpningsmedel, industrikemikalier enligt konventionens bilaga III
Statistik	-
Mottagare för utsläpp	-

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Enligt artikel 15 ska varje part i möjligaste mån se till att allmänheten har tillgång till information om kemikaliehantering, olyckshantering och alternativ som är säkrare för människors hälsa eller miljön än de kemikalier som anges i bilaga III.

Enligt artikel 16 ska parterna, med särskild hänsyn till de behov som utvecklingsländer och länder med övergångsekonomi har, samarbeta för att främja tekniskt bistånd till utvecklingen av den infrastruktur och kapacitet som krävs för att hantera kemikalier för att konventionen skall kunna genomföras. Parter med en mera avancerad kemikalierreglering bör ge tekniskt bistånd, inbegripet utbildning, till andra parter i deras arbete med att utveckla sin infrastruktur och kapacitet för hantering av kemikalier under hela livscykeln.

EU och Sverige

Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till Rotterdamkonventionen presenteras i Tabell 11. Användningen av vissa kemikalier är förbjuden eller starkt reglerad inom EU. Både EU och Sverige har ratificerat konventionen. Konventionen genomförs i EU-lagstiftning

genom förordning (EG) nr 689/2008, den så kallade PIC-förordningen. Bilaga I till PIC-förordningen listar de kemikalier för vilka anmälan om export måste göras i förväg och bilaga V innehåller en lista över kemikalier som är förbjudna att exportera⁵³. Förordningen innehåller delvis informationskrav som är mer långtgående än konventionen, bl.a. omfattar den fler ämnen och förfarandet med uttryckligt medgivande (explicit consent) gäller vid export till samtliga länder, inte bara till parter i konventionen⁵⁴. Bilaga 1 till förordningen uppdateras löpande när det kommer nya förbud inom EU, normalt minst en gång per år. PIC-förordningen kräver också att kemikalier som exporteras ska vara märkta med uppgifter om deras farlighet. De ska vara förpackade enligt EU:s klassificerings- och märkningsregler och ett säkerhetsdatablad ska finnas med.

Förordningen gäller direkt i alla EU:s medlemsländer på samma sätt som nationell lagstiftning. Det betyder att förordningen inte behöver införas särskilt genom en svensk lag eller förordning. KemI är utsedd till Sveriges ansvariga myndighet för Rotterdamkonventionen.

Tabell 11. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till Rotterdamkonventionen.

	EU	Sverige
Ratificering	2002-12-20 ⁵⁵	2003-10-10 ⁵⁶
Lagstiftning	EG/689/2008 ⁵⁷	
Ansvarig myndighet	DG-Environment, EU Kommissionen	KemI

Svenska data

Om ämnet finns med i bilaga I till PIC-förordningen ska exportören anmäla exporten till KemI via ett webbformulär⁵⁸. Uppgifterna förs sedan in i en databas ([EDEXIM](#)), som den Europeiska kemikaliemyndigheten (ECHA) ansvarar för. När exportören fyllt i uppgifterna i formuläret skickar KemI

⁵³ <http://www.kemi.se/sv/Innehall/Lagar-och-andra-regler/EU-forordningar/Export-och-import-av-farliga-kemikalier/Mer-om-export--och-importforordningen/>

⁵⁴ http://www.kemi.se/Documents/Publikationer/Trycksaker/Rapporter/Rapport1_12.pdf

⁵⁵ <http://www.pic.int/Countries/Statusofratifications/tabid/1072/language/en-US/Default.aspx>

⁵⁶ <http://www.pic.int/Countries/Statusofratifications/tabid/1072/language/en-US/Default.aspx>

⁵⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0689&from=SV>

⁵⁸ <https://www.kemi.se/sv/Innehall/Lagar-och-andra-regler/EU-forordningar/Export-och-import-av-farliga-kemikalier/Mer-om-export--och-importforordningen/>

dem till rätt kontaktperson i mottagarlandet. När mottagarlandet skickat sitt svar med godkännande, genererar databasen ett särskilt tullnummer som exportören ska använda vid exporten. Svaren publiceras i databasen för importsvar. Exportören måste dock alltid anmäla exporten i databasen.

Synergier med PRTR

Enighet

- Publikt gemensamt register, inkluderar dock ej uppgifter om utsläpp.
- Ämnen, 18 av 47 stycken ämnen överensstämmer (se Bilaga 1).
- Allmänhetens deltagande, uppmuntrar till allmänhetens deltagande.
- Kapacitetsuppbyggnad, uppmuntrar till kunskapsöverföring (Technical assistance).

Oenighet

- Inkluderar ej rapporteringskrav avseende utsläpp (till luft, vatten eller mark) eller överföringar (till avloppsreningsverk eller av avfall) för listade punktkällor och diffusa källor.
- Ej årlig rapportering.
- Publikt gemensamt register, inkluderar ej uppgifter om utsläpp och överföringar.

HELCOM (PLC annual, PLC periodical)

Övergripande information

Konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö, även kallad Helsingforskonventionen, trädde i kraft 2000. Konventionen har antagits av länder med kust mot Östersjön (Danmark, Estland, Finland, Tyskland, Lettland, Litauen, Sverige, Polen, Ryssland och Sverige) samt EU.

Kortfakta och relevanta länkar avseende konventionen presenteras i Tabell 12.

Tabell 12. Kortfakta om Helsingforskonventionen.

Kortfakta	
Utfärdad av	Helsingforskommissionen (HELCOM)
Rapporteringstema	Utsläpp till Östersjön
Geografisk täckning	Östersjöns kustländer och EU
Ikraftträdande	2000-01-17 ⁵⁹
Länk till hemsida	Helsingforskonventionen

Syfte och mål

Förebygga och minska föroreningar från landbaserade källor och fartyg till den marina miljön i Östersjöområdet.

Rapportering

I syfte att följa upp parternas arbete med att begränsa emissioner till Östersjöområdet samlar Helsingforskommissionen (HELCOM) in data i två rapporteringar, en årlig rapportering (HELCOM Pollution Load Compilation Annual) och en periodisk rapportering som sker med ungefär 6 års mellanrum (HELCOM PLC Periodical). I den årliga rapporteringen ingår utsläpp från kustnära punktkällor samt vattenförings- och belastningsuppgifter från flodmynningar, oövervakade vattendrag och mellanliggande områden. I den periodiska rapporteringen ingår förutom kustnära och inlandsbelägna punktkällor även diffusa källor, bakgrundsbelastning och retentionsuppgifter i rapporteringen. Det senast tillgängliga resultatet publicerades 2013 och är en reviderad version av 2011

⁵⁹ <http://helcom.fi/about-us/convention>

års rapport om utvecklingen av utsläpp till vatten år 1994 till 2008⁶⁰. Kortfakta avseende rapportering enligt artikel 16 presenteras i Tabell 13.

Tabell 13. Kortfakta om rapportering enligt Helsingforskonventionen artikel 16.

Rapportering enligt Helsingforskonventionen artikel 16	
Rapporteringsformat	Distribueras per epost till parterna
Rapporteringsriktlinjer	http://helcom.fi/Lists/Publications/Guidelines%20for%20monitoring%20waterborne%20pollution%20loads%20to%20the%20Baltic%20Sea%20(PLC).pdf
Officiellt rapporterade data	http://maps.helcom.fi/website/mapservice/index.html
Rapporteringsfrekvens	Årligen och vart 6:e år
Rapporteringsnivå	Årligen: Per flodmynningsstation och per anläggning för punktkällor, Vart 6:e år: per havsbassäng
Ämnesgrupper/Ämnen	Närsalter, organiskt material, tungmetaller
Statistik	Utsläpp
Mottagare för utsläpp	Vatten

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Enligt artikel 17 i Helsingforskonventionen ska parterna förse allmänheten med information om tillståndet i Östersjön och de specifika förhållanden som gäller i ländernas avrinningsområden. Man ska även informera om åtgärder och uppföljning av åtgärder som görs i syfte att förhindra och eliminera utsläpp av föroreningar till vatten. Enligt artikel 7 i konventionen ska länder med gränsöverskridande vattenområden samarbeta om åtgärder för att minska påverkan på Östersjön. I Annex III till konventionen finns även en text om att kunskapsöverföring om miljöfrågor ska ske till jordbrukssektorn⁶¹. I praktiken uppmuntrar Helsingforskonventionen till kunskapsöverföring (Capacity building) mellan länderna som har kustlinje mot Östersjön samt EU genom kontinuerliga möten och att ”best practice” metoder sammanställs och redovisas i riktlinjer.

EU och Sverige

Både EU och Sverige har ratificerat konventionen. Konventionen införlivas i EU genom beslut (EG) nr 157/1994. HaV är ansvarig myndighet för rapportering till HELCOM. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till Helsingforskonventionen presenteras i Tabell 14.

⁶⁰ <http://helcom.fi/Documents/Ministerial2013/Associated%20documents/Supporting/PLC-5.5%20Extended%20Summary%20for%20MM2013.pdf>

⁶¹ <http://helcom.fi/about-us/convention/annexes/annex-iii>

Tabell 14. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till Helsingforskonventionen.

	EU	Sverige
Ratificering	1992-09-24	1993-06-17 ⁶²
Lagstiftning	94/157/EG ⁶³	SÖ 1996:22
Ansvarig myndighet	Europeiska kommissionen	HaV

Svenska data

Sverige rapporterar data kategoriserat i avrinningsregionerna: Bottenviken, Bottenhavet, Egentliga Östersjön, Öresund, Kattegatt och Skagerrak (havsbasängar).

Data om utsläpp från punktkällor hämtas från de nationella sammanställningar av miljörapporter som inrapporteras av verksamhetsutövarna till SMP. Vattenföring och tillförsel från vattendrag kommer från det nationella flodmynningsprogrammet. Dessa data kvalitetssäkras och lagras av Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), och kompletteras med data från oövervakade vattendrag och mellanliggande områden.

De årliga rapporteringarna av punktkällor till HELCOM PLC Annual, OSPAR RID, EEA WISE TCM och EEA WISE Emissions (samt underlaget som tas fram till Avloppsdirektivets rapportering och till Slamdirektivet) bygger på samma underlag. Data granskas årligen av SMED inom ramen för den samordnade granskningen av SMP-data vilken utförs på uppdrag av NV. Material samlas även in för mindre avloppsreningsverk, enskilda avlopp och dagvattensbelastningar till HELCOMs periodiska rapportering via enkätundersökningar i kombination med tillgängliga registeruppgifter.

Sverige rapporterar samtliga obligatoriska ämnen förutom P-PO₄ för reningsverk och BOD₇ för vattendragsuppgifterna i den årliga rapporteringen.

Synergier med PRTR

Enighet

- Årlig rapportering för HELCOM PLC Annual.
- Rapporterade punktkällor:

⁶² <http://www.regeringen.se/content/1/c6/09/85/97/3f4ba143.pdf>

⁶³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1417790397630&uri=CELEX:31994D0157>

- Ämnen, 10 av 12 stycken ämnen överensstämmer för HELCOM PLC Annual. För HELCOM PLC Periodical överensstämmer två ämnen (se Bilaga 1).
- Mottagare, behandlar utsläpp till vatten.
- Anläggningsspecifika uppgifter.
- Inrapporteringsmekanism, i Sverige rapporterar verksamhetsutövarna sina uppgifter via SMP.
- Diffusa källor, rapporteras till HELCOM PLC Periodical cirka vart sjätte år.
- Kapacitetsuppbyggnad, uppmuntrar till kunskapsöverföring mellan Östersjöländerna.

Oenighet

- Utsläppsområden och kapacitetströskelvärden överensstämmer inte med vad som efterfrågas enligt PRTR⁶⁴:
 - Endast tillståndspliktiga kustnära verksamheter ingår i HELCOM PLC Annual rapporteringen (däremot ingår inlandsbelägna verksamheter i HELCOM PLC Periodical)
 - Inga tröskelvärden för utsläpp tillämpas.
- Till HELCOM PLC Periodical som sker ungefär vart sjätte år är alla reningsverk över 200 personekvivalenter med i rapporteringen.
- Punktkällor, definition av punktutsläpp och diffusa utsläpp överensstämmer ej mellan HELCOM och PRTR. I PRTR definieras utsläpp från reningsverk/industrier under en viss kapacitet som diffusa. Dessa anläggningars utsläpp rapporteras som punktutsläpp i övriga vattenrapporteringar men definieras som diffusa utsläpp enligt PRTR.
- Redovisning av utsläpp, inom HELCOM redovisas utsläppen enligt det avrinningsområde utsläppspunkten ligger i. Avrinningsområdena är i sin tur kopplade till havsbassängerna Bottenviken, Bottenhavet, Egentliga Östersjön, Öresund, Kattegatt och Skagerrak. PRTR däremot efterfrågar utsläppredovisade per vattendistrikt, dvs. Bottenviken, Bottenhavet, Norra Östersjön, Södra Östersjön eller Västerhavet.

⁶⁴ För utsläppsåret 2013 innebar detta att 17 reningsverk rapporterades till E-PRTR jämfört med 127 reningsverk till HELCOM PLC Annual.

OSPAR-RID

Övergripande information

Konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten, även kallad OSPAR-konventionen, trädde i kraft 1998. Kortfakta och relevanta länkar avseende konventionen presenteras i Tabell 15.

Tabell 15. Kortfakta om OSPAR-konventionen.

Kortfakta	
Utfärdad av	OSPAR kommissionen
Rapporteringstema	Utsläpp i Nordostatlanten
Geografisk täckning	Länder vars utsläpp kan påverka Nordostatlanten och EU
Ikraftträdande	1998-03-25 ⁶⁵
Länk till hemsida	OSPAR-konventionen

Syfte och mål

Konventionen har som mål att begränsa föroreningar från landbaserade källor samt från fartyg och flyg till skydd för den marina miljön i Nordostatlanten.

Rapportering

Datainsamling av utsläpp från punktkällor och tillförsel från flodmynningar, överbvakade vattendrag och mellanliggande områden görs genom en årlig rapportering, OSPAR Riverine Inputs and Direct Discharges (RID).

De senaste publicerade resultaten sammanställdes 2005⁶⁶ gällande insamlade data för utsläppsåren 1990-2002. Kortfakta avseende rapportering enligt rekommendationer från OSPAR-kommissionen presenteras i Tabell 16.

⁶⁵ <http://rod.eionet.europa.eu/instruments/170>

⁶⁶ OSPAR Commission, 2005: Assessment of data collected under the RID programme for 1990 – 2002.

(http://www.ospar.org/documents/dbase/publications/p00233/p00233_rid%20assessment%20report%201990_2002.pdf)

Tabell 16. Kortfakta om rapportering enligt OSPAR-konventionen.

Rapportering enligt OSPAR-konventionen	
Rapporteringsformat	http://www.ospar.org/content/content.asp?menu=01100301100013_000000_000000
Rapporteringsriktlinjer	Distribueras per epost till parterna
Officiellt rapporterade data	http://rod.eionet.europa.eu/obligations/452/deliveries
Rapporteringsfrekvens	Årligen
Rapporteringsnivå	Per avrinningsområde och per havsbassäng
Ämnesgrupper/Ämnen	Närsalter, organiskt material, tungmetaller
Statistik	Utsläpp
Mottagare för utsläpp	Vatten

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Enligt artikel 9 i OSPAR-konventionen ska länderna tillgängliggöra information om tillståndet i havet för enskilda personer utan att de behöver uppge orsak till intresse för uppgifterna. Kunskapsöverföring sker praktiskt genom återkommande möten mellan avtalsparterna och OSPAR-kommissionen⁶⁷ samt att bästa metoder för att ta fram data till den årliga rapporteringen görs tillgänglig via OSPAR:s riktlinjer.

EU och Sverige

Både EU och Sverige har ratificerat konventionen. Konventionen är obligatorisk genom beslut (EG) nr 340/2000. HaV är ansvarig myndighet för konventionen i Sverige. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till OSPAR-konventionen presenteras i Tabell 17.

Tabell 17. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till OSPAR-konventionen.

	EU	Sverige
Ratificering	2000-08-30	1993-06-17 ⁶⁸
Lagstiftning	2000/340/EG ⁶⁹	SÖ 1994:25
Ansvarig myndighet	Europeiska kommissionen	HaV

⁶⁷ http://www.ospar.org/html_documents/ospar/html/ospar_convention_e_updated_text_2007.pdf

⁶⁸ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/10/17/25/e889334c.pdf>

⁶⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1417873319901&uri=CELEX:32000D0340>

Svenska data

På samma vis som för rapporteringen HELCOM PLC Annual, beskriven ovan, finns data tillgänglig för punktkällor i form av nationella sammanställningar av miljörapporter inrapporterade av verksamheterna till SMP. Data rapporteras kategoriserat i de för Sverige relevanta avrinningsregionerna i OSPAR RID:s rapporteringsområde: Kattegatt och Skagerrak. Vattenföring och tillförsel från vattendrag kommer från flodmynningsprogrammet. Data kvalitetssäkras och lagras av SLU och kompletteras med data från oövervakade vattendrag och mellanliggande områden.

De årliga rapporteringarna av punktkällor till HELCOM PLC Annual, OSPAR RID, EEA WISE TCM och EEA WISE Emissions samt underlaget som tas fram till Avloppsdirektivets rapportering och till Slamdirektivet bygger på samma underlag. Data granskas årligen av SMED inom ramen för den samordnade granskningen av SMP-data vilken utförs på uppdrag av NV.

Sverige rapporterar samtliga obligatoriska ämnen i OSPAR-rapporteringen med undantag av enstaka ämnen till vattendrag och punktkällor. I övrigt rapporterar Sverige inga övre och nedre belastningsnivåer för värden under aktuellt laboratoriums rapporteringsgränsvärde trots att den möjligheten finns i rapporteringsformatet.

Synergier till PRTR

Enighet

- Årlig rapportering.
- Ämnen:
 - sju av åtta stycken ämnen överensstämmer (se Bilaga 1).
- Mottagare, behandlar utsläpp till vatten.
- Kapacitetsuppbyggnad, uppmuntrar till kunskapsöverföring.
- Inrapporteringsmekanism, i Sverige rapporterar verksamhetsutövarna sina uppgifter via SMP.

Oenighet

- Utsläppsområden och kapacitetströskelvärden överensstämmer inte med vad som efterfrågas enligt PRTR⁷⁰:

⁷⁰ För utsläppsåret 2013 innebar detta 17 anläggningar i populationen reningsverk som rapporterades till E-PRTR jämfört med 127 reningsverk till HELCOM PLC Annual-rapporteringen.

- Endast tillståndspliktiga kustnära verksamheter i Västerhavet ingår i OSPAR rapporteringen.
- Inga tröskelvärden för utsläpp tillämpas.
- Punktkällor:
 - Omfattar ej anläggningsspecifik rapportering av punktkällor utan endast aggregerat på huvudavrinningsområde för reningsverken och havsbassäng för industrierna.
 - Definition av punktutsläpp och diffusa utsläpp överensstämmer ej mellan OSPAR och PRTR. I PRTR definieras utsläpp från reningsverk/industrier under en viss kapacitet som diffusa. Dessa anläggningars utsläpp rapporteras som punktutsläpp i övriga vattenrapporteringar men definieras som diffusa utsläpp enligt PRTR.

EU-rättsakter

Nedan följer en kortfattad sammanfattning av de EU-rättsakter som ingår i projektet, vad som gäller för Sverige, samt eventuella synergier med PRTR. Fokus för respektive sammanfattning är att klargöra vad som gäller avseende rapportering kopplat till utsläpp och överföringar.

EU-ETS

Övergripande information

EU:s direktiv för handel med utsläppsrätter för växthusgaser (EU-ETS⁷¹) trädde ikraft den 25 oktober 2003. Utsläppshandel inleddes år 2005 och har sedan starten stegvis utvidgats till att omfatta fler verksamheter och växthusgaser. Koldioxid är den huvudsakliga växthusgasen som ingår i EU ETS, men för vissa sektorer omfattas även utsläpp av andra typer av växthusgaser. Det gäller för produktion av aluminium där utsläpp av perfluorkolväten (PFCs) omfattas och delar av kemiindustrin där även lustgas (N₂O) ingår. Sedan 2012 inkluderas även flyget i utsläppshandeln.

Handelssystemet är uppbyggt så att det finns ett ”utsläppstak”, en övre gräns för hur stor den totala mängden utsläpp av vissa växthusgaser får vara från de verksamheter som omfattas. Inom ”utsläppstaket” kan berörda företag få eller köpa utsläppsrätter som de kan handla med varandra vid behov. Varje år måste berörda företag överlämna tillräckligt med utsläppsrätter för att täcka sina utsläpp under föregående år, annars utdöms höga straffavgifter. Om ett företag genom exempelvis bättre teknik minskar sina utsläpp, kan det antingen spara resterande utsläppsrätter för att täcka sina framtida behov eller sälja dem till ett annat företag som är i behov av utsläppsrätter. Kortfakta och relevanta länkar avseende direktivet presenteras i Tabell 18.

⁷¹ EU Emissions Trading System (EU ETS)

Tabell 18. Kortfakta om EU:s direktiv om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser.

Kortfakta	
Utfärdad av	Europaparlamentet och Rådet
Rapporteringstema	Klimatförändring
Geografisk täckning	EU, Norge, Island och Liechtenstein
Ikraftträdande	2003-10-25
Lagstiftning	2003/87/EG 601/2012/EU, övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp enligt 2003/87/EG 600/2012/EU, verifiering av rapporter om utsläpp av växthusgaser enligt 2003/87/EG 389/2013/EU, om upprättande av ett unionsregister

Syfte och mål

Syftet med EU:s utsläppshandelssystem är att hjälpa EU:s medlemsstater att uppnå sina åtaganden för att begränsa eller minska utsläppen av växthusgaser på ett kostnadseffektivt sätt⁷².

Rapportering

Vid framtagning av direktivet (2003/87/EG) har man valt att fokusera på utsläpp som kan mätas, rapporteras och verifieras med en hög noggrannhet. Direktivet ska tillämpas på utsläpp från de verksamheter som anges i direktivets bilaga I och för de växthusgaser som anges i bilaga II (se Bilaga 1), vilket kortfattat innebär följande ämnen/ämnesgrupper (växthusgaser) och verksamheter:

- CO₂ från energianläggningar, energikrävande industrier och civil luftfart
- N₂O från viss kemiindustri
- PFC från primär aluminiumproduktion

Enligt artikel 67 i förordningen 601/2012/EU om rapportering av växthusgasutsläpp enligt direktivet (2003/87/EG) ska verksamhetsutövaren eller luftfartygsoperatören senast den 31 mars varje år lämna in en utsläppsrapport till den behöriga myndigheten, som omfattar de årliga utsläppen under rapporteringsperioden. De årliga utsläppsrapporterna ska minst innehålla de uppgifter som anges i bilaga X till förordningen 601/2012/EU. Rapporten ska kontrolleras i enlighet med förordningen 600/2012/EU om verifiering av rapporter om utsläpp av växthusgaser och

⁷² http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/faq_en.htm

tonkilometer och ackreditering av kontrollörer i enlighet med direktiv 2003/87/EG.

Enligt artikel 73 i förordningen 601/2012/EU ska varje verksamhet som anges i förteckningen i bilaga I till direktiv 2003/87/EG och som utförs av en verksamhetsutövare eller luftfartygsoperatör, i förekommande fall märkas med koderna i följande rapporteringssystem:

- Det gemensamma rapporteringsformatet för nationella inventeringssystem för växthusgaser, enligt FN:s klimatkonvention (UNFCCC).
- Anläggningens registreringsnummer i det europeiska registret över utsläpp och överföringar av föroreningar i enlighet med E-PRTR förordningen (166/2006/EG).
- Åtgärder enligt bilaga I till IPPC-förordningen (166/2006/EG).
- NACE-kod enligt förordningen 1893/2006/EG.

Enligt artikel 18 i 2003/87/EG ska medlemsstaterna vidta de administrativa åtgärder som krävs, däribland att utse en eller flera lämpliga behöriga myndigheter, för att genomföra bestämmelserna i detta direktiv. Om fler än en behörig myndighet utses, måste myndigheternas verksamhet inom ramen för detta direktiv samordnas.

Enligt artikel 19 ska kommissionen anta en förordning för införande av ett gemensamt register, i form av en strukturerad databas, över handeln med utsläppsrätter. Allmänheten ska ges tillgång till registret i förekommande fall. Det gemensamma unionsregistret behandlas i förordningen 389/2013/EU.

Direktivets artikel 21 anger att medlemsstaterna varje år ska överlämna en rapport till kommissionen om tillämpningen av direktivet om handel med utsläppsrätter. Rapporten ska upprättas i enlighet med ett frågeformulär som kommissionen har tagit fram. Kortfakta om rapportering enligt EU-ETS presenteras i Tabell 19.

Tabell 19. Kortfakta om rapportering enligt EU-ETS.

Rapportering enligt EU-ETS	
Rapporteringsformat	Frågeformuläret för rapportering om tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG
Riktlinjer	General guidance for installations
Officiell rapportering	European Union Transaction Log
Rapporteringsfrekvens	Årligen
Rapporteras till	Kommissionen
Rapporteringsnivå	Per anläggning, verksamheter enligt direktivets bilaga I
Ämnesgrupper/Ämnen	CO ₂ , N ₂ O, PFC
Statistik	Utsläpp, bränsleförbrukning
Mottagare för utsläpp	Luft

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Enligt artikel 17, om tillgång till information, ska den behöriga myndigheteten tillgängliggöra för allmänheten besluten om fördelning av utsläppsrätter och sådana rapporter om utsläpp som krävs enligt tillståndet för utsläpp av växthusgaser.

Artikel 21 a anger att kommissionen och medlemsländerna ska sträva efter att främja kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländer och länder med övergångsekonomier, för att hjälpa dem att utnyttja Kyotoprotokollmekanismerna JI (Joint Implementation) och CDM (Clean Development Mechanism).

Sverige

Kortfakta om rapportering enligt EU-ETS i Sverige presenteras i Tabell 20. I Sverige införlivas direktivet genom lagen (SFS 2004:1199) om handel med utsläppsrätter och förordningen (SFS 2004:1205) om handel med utsläppsrätter.

Regeringen och flera myndigheter samverkar för att genomföra handelssystemet i Sverige. Energimyndigheten administrerar den svenska delen av Unionsregistret. NV fattar beslut om tilldelning av utsläppsrätter och ansvarar för uppföljning av företagets årliga rapportering av utsläpp av CO₂, N₂O och PFC. Länsstyrelserna beslutar om verksamheternas tillstånd, Styrelsen för Ackreditering och Teknisk Kontroll (SWEDAC) ansvarar för ackreditering av de svenska kontrollörer som verifierar utsläppsrapporter

(STAFS 2012:6) och tilldelningsansökningar och Riksgälden ansvarar för hanteringen av statens intäkter från auktionering av utsläppsrätter⁷³.

Tabell 20. Kortfattad information avseende Sverige i förhållande till EU- ETS.

	Sverige
Lagstiftning	SFS 2004:1199, SFS 2004:1205, NFS 2012:9, STEMS 2012:1, STAFS 2012:6
Länk till verksamhetsutövarnas rapporteringsdatabas	http://eco2.naturvardsverket.se/ (databasen är lösenordsskyddad)
Ansvariga myndigheter	Energimyndigheten, NV, Länsstyrelserna, SWEDAC, Riksgälden (se ovan)

Tillgängliga data, samt granskning

Systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser omfattar ca 800 svenska anläggningar inom industri- och energisektorn samt luftfart.

NV ansvarar för databasen ”E-CO2”, i vilken verksamhetsutövarna lämnar sin årliga rapport senast 31 mars (se Tabell 20). Det krävs inloggningsuppgifter för att få tillgång till rapporteringsdatabasen. Rapporten ska vara verifierad av en ackrediterad kontrollör.

Verksamhetsutövarna ska även ha noterat sina utsläpp i Unionsregistret till den 31 mars⁷⁴. Den 15 maj varje år presenterar Energimyndigheten en lista över företagens rapporterade utsläpp samt de utsläppsrätter de överlämnat, så kallad fullgörandelista⁷⁵.

Synergier med PRTR

Enighet

- Rapportering punktkällor:
 - Verksamheter kopplade till kapacitetströskelvärden.
 - Ämnen (växthusgaser), tre av tre stycken ämnen/ämnesgrupper (se Bilaga 1).
 - Administrativa uppgifter, samt E-PRTR-id (dvs. anläggningsnummer) och NACE-kod (Nomenclature of Economic Activities).
 - Mottagare, omfattar utsläpp till luft.
- Årlig rapportering.

⁷³ <https://www.naturvardsverket.se/sv/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Utslappshandel/Vem-for-vad/>

⁷⁴ <http://www.energimyndigheten.se/Foretag/Utslappshandel/Ett-ar-i-utslappsrattssystemet/>

⁷⁵ <http://www.energimyndigheten.se/Foretag/Utslappshandel/Unionsregistret/Rapporter/>

- Publikt gemensamt register (se ovan), innehållande bl.a. utsläpp till luft och administrativa uppgifter.
- Uppmuntrar till allmänhetens deltagande.
- Kapacitetsuppbyggnad, uppmuntrar till kunskapsöverföring.

Oenighet

- Verksamheter och kapacitetströskelvärde är ej helt identiska med de som efterfrågas enligt PRTR.
- Behandlar ej utsläpp från diffusa källor.
- Luftfart regleras ej som enskild verksamhet i PRTR.
- De fossila och biogena delarna av CO₂-utsläppen rapporteras separat för anläggningen till ETS, dvs. inte som CO₂ totalt för anläggningen vilket efterfrågas av PRTR.
- Inrapporteringsmekanism, verksamhetsutövarna i Sverige rapporterar sina uppgifter via E-CO₂ istället för via SMP.

IED

Övergripande information

EU:s industriutsläppsdirektiv (IED) trädde ikraft sjätte januari 2011 och har tillämpats i svensk lagstiftning sedan den sjunde januari 2013. Direktivet har ersatt sju andra direktiv - Samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (IPPC), Stora förbränningsanläggningar (LCP), Avfallsförbränning (WID), Flyktiga organiska ämnen (VOC), samt tre direktiv rörande tillverkning av titandioxid (vilket inte förekommer i Sverige). Kortfakta och relevanta länkar avseende direktivet presenteras i Tabell 21.

Tabell 21. Kortfakta om EU:s industriemissionsdirektiv.

Kortfakta	
Utfärdad av	Europaparlamentet och Rådet
Rapporteringstema	Luft
Geografisk täckning	EU, EES
Ikraftträdande	2011-01-06 ⁷⁶
Lagstiftning	2010/75/EU

⁷⁶ http://europa.eu/legislation_summaries/environment/air_pollution/ev0027_en.htm

Syfte och mål

Syftet med EU:s industriemissionsdirektiv är att förebygga och begränsa föroreningar som härrör från industriella verksamheter. För att uppnå detta mål innehåller det bestämmelser som syftar till att förebygga eller, när det visar sig vara omöjligt, minska utsläppen till luft, vatten och mark och förebygga uppkomst av avfall, så att en hög skyddsnivå kan uppnås för miljön som helhet.

IED grundas på flera principer:

- Integrerat tillvägagångssätt
- Bästa tillgängliga teknik
- Flexibilitet
- Tillsyn
- Allmänhetens deltagande (se avsnitt Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad avseende IED nedan)

Det integrerade tillvägagångssättet innebär att man i tillståndet för en verksamhet måste ta hänsyn till hela anläggningens miljöpåverkan t.ex. utsläpp till luft, vatten, mark, avfall, råvaruförbrukning, energianvändning, buller, förebyggande av olycka och återställande av platsen vid stängning.

Tillståndsvillkor, inklusive utsläppsgränsvärden, måste baseras på bästa tillgängliga teknik (BAT). BAT-slutsatser (handlingar som innehåller uppgifter om de utsläppsnivåer som motsvarar bästa tillgängliga teknik) skall användas som referens vid fastställande av tillståndsvillkoren. BAT-slutsatser beslutas av kommissionen och offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning. Efter att kommissionen har antagit en BAT-slutsats offentliggörs även det underliggande referensdokumentet, dvs. BREF-dokument (Best Available Techniques Reference Document)⁷⁷, vilket förutom BAT-slutsatserna även innehåller information om tillämpad teknik, aktuella utsläpp och förbrukningsnivåer, teknik som beaktats vid fastställande av bästa möjliga teknik. BREF-dokumentet tas fram gemensamt av medlemsländerna, representanter från industrin, icke-statliga miljöorganisationer och kommissionen.

IED ger visst utrymme för flexibilitet genom att tillåta tillståndsmyndigheterna att fastställa mindre stränga gränsvärden för utsläpp i specifika fall. Sådana åtgärder är endast tillämpliga när en bedömning visar att uppnåendet av utsläppsgränser i BAT-slutsatserna skulle leda till oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljövinster. Den behöriga

⁷⁷ <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>

myndigheten skall alltid dokumentera skälen för tillämpningen av flexibilitetsbestämmelserna i tillståndet, inklusive resultatet av kostnadsnyttobedömningen.

IED innehåller obligatoriska krav på tillsyn. Medlemsstaterna skall inrätta ett tillsynssystem och upprätta tillsynsplaner. IED kräver ett besök på plats ska ske minst vart tredje år.

Rapportering

Direktivet ska tillämpas på de verksamheter som anges i direktivets bilaga I och som uppnår de tröskelvärden som anges i bilagan. De ämnen som direktivet reglerar anges i bilaga II, exakt vilka ämnen som efterfrågas specificeras ej i bilagan utan ibland anges endast ämnesgrupp t.ex. bekämpningsmedel och cancerogena ämnen.

Artikel 62 reglerar efterlevnad och artikeln anger att verksamhetsutövaren ska, på begäran, till den behöriga myndigheten lämna uppgifter som gör det möjligt för den behöriga myndigheten att kontrollera att gränsvärden för utsläpp följs.

Enligt artikel 72 ska medlemsstaterna rapportera information, i elektroniskt format, till kommissionen om:

- direktivets genomförande
- uppgifter om utsläpp och andra former av förorening
- gränsvärden för utsläpp
- användningen av bästa tillgängliga teknik (enligt artikel 14 och 15)
- framstegen när det gäller utveckling och tillämpning av ny teknik

Rapporteringsformat, -typ och frekvens för den information som medlemsstaterna ska göra tillgänglig om genomförandet av IED anges i kommissionens genomförandebeslut (2012/795/EU), se Tabell 22.

Rapporteringen består i att besvara frågeformulären som anges i beslutets bilaga I och II. Frågeformulären behandlar följande information:

- Bilaga I- avser perioden 2013 och innehåller frågor avseende vilka åtgärder man har vidtagit för att genomföra de krav som har tillkommit i och med IED. Svaret på frågeformuläret i bilaga I ska lämnas in senast den 30 september 2014.
- Bilaga II- avser perioden 2013–2016 och svaret på frågeformuläret i bilaga II ska lämnas in senast den 30 september 2017. Formuläret innehåller frågor om:
 - uppgifter om utsläpp och andra former av förorening
 - gränsvärden för utsläpp
 - tillämpningen av artiklarna 14 och 15 i 2010/75/EU

- framstegen när det gäller utveckling och tillämpning av ny teknik

Bilaga II syftar till ge kommissionen information om:

- generella tillämpningsåtgärder
- etablera en informationskälla om enskilda installationer som är anpassad till E-PRTR
- bekräfta att bästa tillgängliga teknik har använts korrekt
- kontrollera att sektoriella minimikrav tillämpas

För alla förbränningsanläggningar som omfattas av kapitel III i IED ska medlemsstaterna från och med den 1 januari 2016 fastställa en årlig inventering av utsläppen av svaveldioxid, kväveoxider och stoft samt energitillförseln. De årliga uppgifterna för varje anläggning i denna inventering ska på begäran ställas till kommissionens förfogande. Data avseende utsläppsår 2016 ska rapporteras till kommissionen senast den 31 mars 2018. En sammanfattning av inventeringarna ska ställas till kommissionens förfogande vart tredje år, inom tolv månader från utgången av den berörda treårsperioden. I denna sammanfattning ska uppgifterna om förbränningsanläggningar i raffinaderier särredovisas.

Vid antagande av IED har Europaparlamentet och rådet bl.a. angivit att kommissionen bör, i syfte att förenkla rapporteringen och minska onödiga administrativa bördor, fastställa metoder för att anpassa tillhandahållandet av uppgifter enligt IED till övriga krav i unionslagstiftningen och i synnerhet till E-PRTR-förordningen. Sedan några år tillbaka förs intensiv diskussion inom kommissionen, EEA och inom de båda expertgrupperna avseende IED och E-PRTR om hur framtida rapportering avseende båda direktiven ska samordnas och därmed effektiviseras. Kortfakta om rapportering avseende implementering av IED presenteras i Tabell 22.

Tabell 22. Kortfakta om rapportering enligt IED.

Rapportering enligt IED	
Rapporteringsformat	Bilaga I och II (2012/795/EU)
Riktlinjer	-
Officiell rapportering	Bilaga I
Rapporteringsfrekvens	2014 (bilaga I), 2017 (bilaga II)
Rapporteras till	Kommissionen
Rapporteringsnivå	Nationell och anläggningsspecifik, verksamheter enligt IED Bilaga 1
Ämnesgrupper/Ämnen	Ämnen enligt IED Bilaga II. Luftföroreningar, metaller, organiska ämnen, kolväten.
Statistik	Utsläpp, bränsleförbrukning
Mottagare för utsläpp	Luft, vatten

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Artikel 24, inklusive bilaga IV, reglerar tillgång till information och allmänhetens deltagande i tillståndsförfarandet genom att säkerställa att allmänheten har rätt att delta i beslutsfattandet. Artikel 64 behandlar tillgång till information och allmänhetens rätt till information avseende:

- tillståndsansökningar
- tillstånd
- resultaten av övervakningen av utsläpp
- Utsläppsdata som rapporteras av medlemsstaterna görs tillgängliga via E-PRTR

IED reglerar ej kapacitetsuppbyggnad.

Sverige

Sverige har ett inarbetat system med miljöbestämmelser som återfinns i den centrala miljölagstiftningen miljöbalken och förordningar beslutade med stöd av denna. I miljöbalkens andra kapitel återfinns de så kallade allmänna hänsynsreglerna, som bl.a. ställer krav på Bästa Möjliga Teknik (BMT) i yrkesmässig verksamhet. Detta begrepp anses ofta vara strängare än IED:s motsvarighet BAT. I 9 kap. regleras miljöfarlig verksamhet bl.a. på så sätt att krav ställs på tillstånd eller anmälan. Sverige har valt att huvudsakligen genomföra IED genom olika förordningar som innehåller generella bindande regler. Förordningarna kompletterar de befintliga miljöbestämmelserna i den mån de inte redan kan anses följa av de svenska bestämmelserna. De förordningar som genomför IED, samt övriga kortfakta om rapportering enligt IED, i Sverige, redovisas i Tabell 23.

Tabell 23. Kortfattad information avseende Sverige i förhållande till IED.

	Sverige
Lagstiftning	SFS 2013:250, SFS 2013:251, SFS 2013:252, SFS 2013:253, SFS 2013:254, SFS 2013:255
Verksamhetsutövarnas rapporteringsdatabas	https://smp.lansstyrelsen.se/
Ansvarig myndighet	NV

Tillgängliga data, samt granskning

Cirka 1 100 industrianläggningar i ett 30-tal branscher berörs av industriutsläppsbestämmelserna som är en följd av genomförandet av industriutsläppsdirektivet, IED, i svensk rätt⁷⁸. Verksamhetsutövarnas miljörapportsdata rapporteras årligen via SMP och miljörapporterna granskas och godkänns av tillsynsmyndigheterna. Miljörapporterna innehåller dock inte all information som efterfrågas enligt IED, utan det kommer troligen att krävas kompletterande information från verksamhetsutövarna för att uppfylla rapporteringskraven.

Emissionsdeklarationsdata som överskrider tröskelvärdena enligt E-PRTR samt data som omfattas av rapportering enligt LCP-direktivet granskas årligen av SMED inom ramen för den samordnade granskningen av SMP-data vilken utförs på uppdrag av NV. Alla utsläppdata som verksamhetsutövarna redovisar i miljörapportens emissionsdeklaration offentliggörs på NV's webbplats "Utsläpp i siffror". I den mån utsläppen omfattas av E-PRTR-förordningen så rapporteras data till Kommissionen och offentliggörs via EU:s utsläppsregister (E-PRTR). I övrigt är miljörapporterna offentliga handlingar som allmänheten som huvudregel har rätt att ta del av.

Synergier med PRTR

Enighet

- Rapportering punktkällor:
 - Verksamheter kopplade till kapacitetströskelvärden.
 - Ämnen, 66 stycken ämnen överensstämmer (se Bilaga 1). Här bör dock poängteras att direktivet inte specificerar exakt vilka ämnen som efterfrågas utan ibland anges endast ämnesgrupp t.ex. bekämpningsmedel och cancerogena ämnen.

⁷⁸ <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Industriutslappsdirektivet--IED/>

- Mottagare, utsläpp till vatten och luft.
- Administrativa uppgifter, inklusive E-PRTR-id (anläggningsnummer).
- Inrapporteringsmekanism, i Sverige kommer verksamhetsutövarna delvis rapportera sina uppgifter via SMP.
- Publikt register, utsläppsdata som rapporteras av medlemsstaterna ska göras tillgängliga via E-PRTR.
- Allmänhetens deltagande, uppmuntrar till allmänhetens deltagande.

Oenighet

- Verksamheter, aktiviteter och kapacitetströskelvärden är ej helt identiska med de som efterfrågas enligt PRTR.
- Rapporteringen avseende stora förbränningsanläggningar under IED ska göras per panna och inte totalt per anläggning.
- Inkluderar ej utsläpp från diffusa källor.
- Reglerar ej kapacitetsuppbyggnad.

Vattendirektivet

Övergripande information

Vattendirektivet eller ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG⁷⁹) fastslår en ram för den europeiska gemenskapens vattenpolitiska samarbete. Direktivet trädde i kraft 22 december 2000.

Direktivet fastslår att länderna ska arbeta på ett sätt i sin vattenförvaltning som utgår från avrinningsområden (naturens egna vattengränser) och inte utifrån administrativa gränser, för att åtgärda brister i vattenmiljö och vattenkvalitet.

Sedan införandet av Vattendirektivet, har det tillkommit sex ändringar till direktivet, av vilka två är av större vikt. I december 2008 tillkom direktiv 2008/105/EG⁸⁰, vars syfte är att fastställa miljökvalitetsnormer för prioriterade ämnen (33 st.) och vissa andra förorenande ämnen enligt artikel

⁷⁹ <http://old.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:327:0001:0072:SV:PDF>

⁸⁰ Direktiv 2008/105/EG om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område och ändring och senare upphävande av rådets direktiv 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG, samt om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG

16 i direktiv 2000/60/EG. Syftet är att uppnå en god kemisk ytvattenstatus och i enlighet med målen och bestämmelserna i artikel 4 i det direktivet. Vidare anges att medlemsstaterna ska upprätta ett register över utsläpp och spill. I augusti 2013 tillkom direktiv 2013/39/EU⁸¹ om ändring av direktiven 2000/60/EG och 2008/105/EG vad gäller prioriterade ämnen och miljökvalitetsnormer på vattenpolitikens område.

Kortfakta och relevanta länkar avseende Vattendirektivet presenteras i Tabell 24.

Tabell 24. Kortfakta om EU:s Vattendirektiv.

Kortfakta	
Utfärdad av	Europaparlamentet och Rådet
Rapporteringsstema	Vatten
Geografisk täckning	EU
Ikraftträdande	2000-12-22
Lagstiftning	2000/60/EG ; 2008/105/EG ; 2013/39/EU

Syfte och mål

Syftet med Vattendirektivet är att upprätta en ram för skyddet av inlandsvatten, vatten i övergångszon, kustvatten och grundvatten (ej hav) och att alla vatten ska uppnå god status senast år 2015. De övergripande målen med vattendirektivet är:

- Hindra ytterligare försämringar, skydda och förbättra statusen hos akvatiska ekosystem och även terrestra ekosystem och våtmarker som är direkt beroende av akvatiska ekosystem.
- Främja en hållbar vattenanvändning baserad på ett långsiktigt skydd av tillgängliga vattenresurser.
- Eftersträva ökat skydd och förbättring av vattenmiljön bland annat genom särskilda åtgärder för en gradvis minskning av utsläpp och spill av prioriterade farliga ämnen samt genom att utsläpp och spill av prioriterade farliga ämnen upphör eller stegvis elimineras.
- Säkerställa en gradvis minskning av förorening av grundvattnet och förhindra ytterligare förorening.
- Bidra till att mildra effekterna av översvämning och torka.

Det slutgiltiga målet med detta direktiv är att all förorening av prioriterade farliga ämnen upphör fullständigt och att bidra till att uppnå koncentrationer

⁸¹

<https://www.havochvatten.se/download/18.276e7ae81443563a7505731/1396270397464/priorerade-amnes-direktivet-2013.pdf>

i den marina miljön som ligger nära bakgrunds nivåer av naturligt förekommande ämnen.

Rapportering

Direktivet genomförs enligt en gemensam planeringscykel och varje cykel är på 6 år. I planeringscykeln ingår följande steg:

1. Kartläggning och analys av de vatten som berörs av direktivet (vattenförekomster). Detta steg innebär att man inventerar, beskriver och bedömer de vatten som finns i området (artikel 5). Arbetet innebär även att registrera skyddade områden och att kartlägga källor till föroreningar och andra störningar som kan hota vattenkvaliteten. Kartläggning och analysen ger underlag till fastställande av miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten.
2. Miljömål och normer – fastställande av kvalitetskraven: god ekologisk vattenstatus, god kemisk status och för grundvatten, god kvantitativ status (artikel 4).
3. Åtgärdsprogram - preciserar vilka åtgärder som måste vidtas för att miljömålet, god status, ska uppnås. Åtgärdsprogram tas fram för varje vattendistrikt i respektive medlemsland i syfte att säkerställa att MKN uppfylls (artikel 11).
4. Övervakning - miljöövervakning görs för att följa utvecklingen av miljötillståndet i våra vatten och för att se om åtgärder har effekt (artikel 8).
5. Förvaltningsplan och rapporter – sammanfattning av alla moment som ingår i vattenförvaltningen. Förvaltningsplanen tjänar som ett planerings- och kunskapsunderlag för myndigheterna och som ett verktyg för att kommunicera med allmänheten (artikel 13).

EU kommissionen efterfrågar kopior av förvaltningsplanerna för varje avrinningsdistrikt. Medlemsländerna ska också lämna sammanfattande rapporter om de analyser som krävs enligt artikel 5 och de övervakningsprogram som utarbetas enligt artikel 8. Medlemsstaterna ska inom tre år efter offentliggörandet av varje förvaltningsplan för ett avrinningsdistrikt eller uppdatering enligt artikel 13, lägga fram en interimrapport med en beskrivning av hur långt genomförandet av det planerade åtgärdsprogrammet har framskridit.

I enlighet med artiklarna 5 och 8 i direktiv 2000/60/EG och i enlighet med förordning (EG) nr 166/2006 (PRTR-förordningen) samt andra tillgängliga uppgifter ska medlemsstaterna upprätta ett register, inklusive kartor om de finns tillgängliga, över utsläpp och spill för alla de prioriterade ämnen och förorenande ämnen som uppräknas i bilaga I till direktivet 2013/39/EU, för

varje avrinningsdistrikt eller del av ett avrinningsdistrikt inom medlemsstatens territorium, inbegripet deras koncentrationer i sediment och biota där så är lämpligt. Kortfakta om rapportering enligt Vattendirektivet presenteras i Tabell 25.

Tabell 25. Kortfakta om rapportering enligt Vattendirektivet.

Rapporteringsriktlinjer	http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/facts_figures/guidance_docs_en.htm
Officiell rapportering	http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/wise_wfd
Rapporteringsfrekvens	Minst vart 6:e år
Rapporteringsnivå	Vattenförekomst, avrinningsdistrikt (vattendistrikt)
Ämnesgrupper/Ämnen	45 ämnen enligt Bilaga I till 2013/39/EU (33 ursprungliga prioriterade ämnen samt 12 nytillkomna prioriterade ämnen, se Bilaga 1)
Statistik	Halter i miljön; statusklassning; MKN, på sikt utsläppsdata
Mottagare halter	Vatten

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Direktivet omfattar riktlinjer gällande information till och samråd med allmänheten. Medlemsstaterna ska för varje avrinningsdistrikt tillgängliggöra följande för allmänheten:

- En tidtabell och ett arbetsprogram för utarbetandet av planen samt redogörelse för vilka samråd som ska genomföras.
- En interimsk översikt över väsentliga vattenförvaltningsfrågor.
- Kopior av utkast till förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet.

Dessutom, för att möjliggöra att aktivt deltagande och samråd, ska det ges möjlighet att inkomma med skriftliga kommentarer till dessa handlingar. Allmänheten ska kunna delta innan slutliga beslut om nödvändiga åtgärder fattas.

Sverige

2004 infördes vattendirektivet i svensk lagstiftning genom femte kapitlet i miljöbalken, förordning (2004:660⁸²) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön och förordning (2007:825⁸³) med länsstyrelseinstruktion.

Det finns ingen utpekad myndighet som ansvarar för genomförandet av vattendirektivet, utan ansvaret delas av olika parter. Länsstyrelserna har fått

⁸² <http://rkrattsdb.gov.se/SFSdoc/04/040660.PDF>

⁸³ <http://rkrattsdb.gov.se/SFSdoc/07/070825.PDF>

det gemensamma ansvaret för att förvalta kvaliteten på vattenmiljön i hela landet. Sverige är uppdelat i fem vattendistrikt och en länsstyrelse i varje distrikt är utsedd till vattenmyndighet och ansvarar för beslut och samordning. Vidare, på lokal nivå vilar ett stort ansvar på kommunerna. De ansvarar bl.a. för dricksvattenförsörjning, rening av avloppsvatten och miljötillsyn.

HaV samordnar Sveriges arbete inom EU:s gemensamma genomförandestrategi - Common Implementation Strategy (CIS). Arbetet sker i samarbete med andra myndigheter och syftar till att skapa förutsättningar för att genomförandet av direktivet i Sverige bidrar till en bättre vattenmiljö samt harmoniseras med genomförandet i övriga medlemsstater.

Under vägledning av HaV, utifrån Reporting Guidance 2016⁸⁴ och CIS Guidance 28⁸⁵ ska Vattenmyndigheterna ta fram register över utsläpp och spill (gäller från 2016) enligt vattenförvaltningsförordningen och den information som ska rapporteras enligt Vattendirektivet. HaV föreslår att Vattenmyndigheterna tar fram information enligt angiven miniminivå i CIS Guidance 28. Minimikraven för den första inventeringen omfattar utsläpp av prioriterade ämnen (45 st) från punktkällor (industrier och reningsverk) samt tillförsel via flodmynningar. HaV arbetar med att ta fram en specifikation över vilken information som ska rapporteras (förenkling och översättning av relevanta delar av Water Frame Directive (WFD) reporting guidance) och det arbetet förväntas bli klart i februari 2015.

Kortfattad information avseende Sverige i förhållande till Vattendirektivet ges i Tabell 26.

Tabell 26. Kortfattad information avseende Sverige i förhållande till Vattendirektivet.

	Sverige
Lagstiftning	SFS 2004:660, SFS 2007:825
Ansvarig myndighet	Flera
Länk till nationella data	http://www.viss.lansstyrelsen.se/

⁸⁴ <http://icm.eionet.europa.eu/schemas/dir200060ec/resources2014>

⁸⁵ <https://circabc.europa.eu/sd/a/6a3fb5a0-4dec-4fde-a69d-5ac93dfbbadd/Guidance%20document%20n28.pdf>

Tillgängliga data, samt granskning

Arbetet inom vattenförvaltningen görs i sexårscykler. Den första cykeln avslutades 2009 och samma år påbörjades den andra som sträcker sig fram till 2015. Det första övervakningsprogrammet för vattendistriktet beslutades 2006 och rapporterades till EU i mars 2007. Sveriges rapportering fick synpunkter från EU gällande stora databrister, Sverige åtog sig därför att revidera övervakningsprogrammet senast år 2012. Nästa övervakningsprogram ska ingå i Vattenmyndigheternas förvaltningsplan 2015-2021 och revideringen inleddes under 2014.

Vattenmyndigheterna bedriver inte någon egen övervakning utan använder ett urval av stationer från den övervakning som bedrivs på nationell, regional och lokal nivå. I databasen VISS (VattenInformationSystemSverige⁸⁶) finns mer information om den övervakning som genomförs. Där hittar man information om statusklassning, miljökvalitetsnormer och miljöövervakning. VISS är också ett verktyg för att rapportera Vattenmyndigheternas arbete till EU.

Synergier med PRTR

Enighet

- Rapporterade punktkällor:
 - Ämnen, av de 45 ämnen/ämnesgrupper som listas som prioriterade ämnen på vattenpolitikens område (direktiv 2013/39/EU) är 35 i enlighet med PRTR, se Bilaga 1.
 - Mottagare, behandlar utsläpp till vatten.
- Diffusa källor, på sikt kan registret över utsläpp och spill utökas med att omfatta diffusa källor.
- Publikt register, PRTR-data kommer att användas inom register över utsläpp och spill.
- Uppmuntran till engagemang av allmänheten – på så sätt skapar man "vattensolidaritet" i samhället. Hela planeringsprocessen inom avrinningsområdena ska genomsyras av denna bärande princip i Vattendirektivet.

Oenighet

- Verksamheter, aktiviteter och kapacitetströskelvärden är ej helt identiska med de som efterfrågas enligt PRTR.
- Reglerar ej kapacitetsuppbyggnad.

⁸⁶ VISS - <http://www.viss.lansstyrelsen.se/>

Havsmiljödirektivet

Övergripande information

Havsmiljödirektivet är ett direktiv som omfattar alla havsområden i EU till och med yttersta gränsen för ekonomisk zon och överlappar således med vattendirektivet i kustvattnet. Medlemsländerna ska definiera vad god miljöstatus är och bedöma miljötilståndet i sina havsområden och utifrån bedömningen av miljötilståndet fastställa miljömål med indikatorer som en vägledning för att uppnå god miljöstatus. Miljömålen i direktivet har i svensk lagstiftning införts som miljö kvalitetsnormer. Dessutom ska övervakningsprogram fastställas för löpande bedömning av miljötilståndet och åtgärder identifieras för att uppnå eller upprätthålla god miljöstatus. Dessa åtgärder ska samlas i ett åtgärdsprogram⁸⁷.

En generell beskrivning av god miljöstatus finns i artikel 3 punkt 5 i direktivet och en ytterligare precisering i ett kommissionsbeslut⁸⁸ utgående från de 11 temaområdena i bilaga 1 i direktivet. De 11 temaområdena är följande: Biologisk mångfald, Främmande arter, Fisk- och skaldjur, Marina näringsvävar, Övergödning, Havsbottens integritet, Hydrologiska villkor, Främmande ämnen, Främmande ämnen i föda, Marint avfall och Tillförsel av energi. Arbetet med att ta fram underlaget till kommissionsbeslutet leddes på uppdrag av EU-kommissionen av det internationella havsforskningsrådet ICES och EU:s forskningscenter JRC och togs fram tillsammans med experter från medlemsländerna. Kortfakta och relevanta länkar avseende direktivet presenteras i Tabell 27.

Tabell 27. Kortfakta om Havsmiljödirektivet.

Kortfakta	
Utfärdad av	Europaparlamentet och Rådet
Rapporteringstema	God miljöstatus i havsområden
Geografisk täckning	Havsområden i EU
Ikraftträdande	2008-07-07 ⁸⁹
Lagstiftning	2008/56/EG ⁹⁰

⁸⁷ <https://www.havochvatten.se/hav/samordning--fakta/miljomal--direktiv/havsmiljodirektivet.html>

⁸⁸ Kommissionens beslut 2010/477/EU av den 1 september 2010 om kriterier och metodstandarder för god miljöstatus i marina vatten.
<https://www.havochvatten.se/download/18.64f5b3211343cffddb2800017732/1348912772336/kommissionsbeslut.pdf>

⁸⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008L0056>

Syfte och mål

I havsmiljödirektivet sätts en gemensam ram för medlemsländerna vad gäller åtgärdsarbete på det havsmiljöpolitiska området. Ramdirektivet anger riktlinjer som behövs för att uppnå eller upprätthålla en god miljöstatus i den marina miljön senast 2020⁹¹.

Rapportering

Havsmiljödirektivet genomförs liksom vattendirektivet enligt en gemensam planeringscykel. Varje cykel är på 6 år och rapportering av information kring Havsmiljödirektivets implementering i Sverige sker tre gånger under varje cykel. I den första cykeln år 2010 till 2015 ingår följande steg:

1. Inledande bedömning av tillståndet av marina vatten i Sverige. Detta rapporterades år 2012 enligt artikel 9.2.
2. Definitionerna av vad god miljöstatus är och tillhörande miljö kvalitetsnormer och indikatorer. Detta rapporterades även år 2012 enligt artikel 10.2.
3. Övervakningsprogrammet fastställdes och rapporterades år 2014 enligt 11.3.
4. Åtgärdsprogram ska fastställas och rapporteras under år 2015 enligt artikel 13.9.

Under kommande rapporteringscykel från år 2016 till 2021 kommer åtgärder påbörjas, bedömningar uppdateras, god miljöstatus och tillhörande miljö kvalitetsnormer och indikatorer revideras samt slutligen miljöövervaknings- och åtgärdsprogrammet revideras.

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Enligt artikel 19.2 i direktivet ska medlemsstaterna offentliggöra och ta emot synpunkter från allmänheten angående inledande bedömning av miljötillståndet, fastställandet av god miljöstatus, miljö kvalitetsnormer, övervaknings- samt åtgärdsprogram.

Sverige

Direktivet införlivades 2010 i svensk lagstiftning genom 5 kap miljöbalken och havsmiljöförordningen i svensk lagstiftning genom

⁹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:164:0019:0040:SV:PDF>

⁹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:164:0019:0040:SV:PDF>

Havsmiljöförordningen (SFS 2010:1341)⁹². HaV är behörig myndighet för direktivet i Sverige och har föreskriftsrätt enligt förordningen. En föreskrift som fastställer vad som är god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer beslutades 2012 och har uppdaterats senast 2014⁹³. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till direktivet presenteras i Tabell 28.

Tabell 28. Kortfattad information avseende Sverige i förhållande till Havsmiljödirektivet.

	Sverige
Lagstiftning	SFS 2010:1341
Ansvarig myndighet	HaV
Länk till nationella data	-

Tillgängliga data, samt granskning

Många av de rapporteringar som Sverige gör till internationella aktörer innehåller data om tillförsel av föroreningar från land till havsområden. Havsmiljödirektivet har ingen enskild insamling och rapportering vad gäller utsläppsämnen utan fokuserar istället på att använda inrapportering av data i andra multilaterala överenskommelser samt EU-rättsakter. Däremot har andra delar av Havsmiljödirektivet inneburit nya krav på insamling av data såsom uppgifter om marint skräp och buller.

Arbete pågår med att utveckla ett system för att dela data och information mellan EU och multilaterala överenskommelser på havsområdet. Målet är att underlätta vid nästa rapportering av artikel 8 i direktivet vilket sker 2018⁹⁴.

Enligt havsmiljödirektivets artikel 19.3 krävs dessutom att EU-kommissionen och EEA får tillträde och fulla användarrättigheter till data och information från den inledande bedömningen enligt artikel 8, och från övervakningsprogrammen enligt artikel 11. Här ingår utsläpp till haven och

⁹² http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Havsmiljoforordning-20101341_sfs-2010-1341/?bet=2010:1341

⁹³ <https://www.havochvatten.se/hav/vagledning--lagar/foreskrifter/register-miljo/havs--och-vattenmyndighetens-foreskrifter-hvmfs-201218-om-vad-som-kannetecknar-god-miljostatus-samt-miljokvalitetsnormer-for-nordsjon-och-ostersjon.html>

⁹⁴ Mera information om bakgrunden och syftet med detta arbete finns i dokumentet i följande länk: https://circabc.europa.eu/sd/a/cdb72ef0-7cc2-4799-8b3d-4063b2e02758/DIKE_9-2014-05_IntegrationStreamliningMarineReporting.doc

andra störningar från olika mänskliga verksamheter (se Bilaga 3, tabell 2 i Havsmiljödirektivet).

Synergier med PRTR

Enighet

- Mottagare, direktivet behandlar utsläpp till vatten i likhet med PRTR.
- Ämnen, specifika ämnen listas ej i direktivet utan endast utan endast som ämnesgrupper (t.ex. farliga ämnen, näringsämnen).
- Behandlar allmänhetens deltagande.

Oenighet

- Havsmiljödirektivet rör Sveriges marina vatten till skillnad från PRTR som innefattar samtliga vatten.
- Ämnen, specifika ämnen listas ej i direktivet utan endast utan endast som ämnesgrupper (t.ex. farliga ämnen, näringsämnen).
- Inkluderar ej utsläpp från enskilda punktkällor
- Inkluderar ej utsläpp från diffusa källor.
- Reglerar ej kapacitetsuppbyggnad.
- Ej årlig rapportering utan vart sjätte år.
- Ej publikt register över utsläpp och överföringar.

Avloppsdirektivet

Övergripande information

Avloppsdirektivet⁹⁵ är ett EU-direktiv där medlemsländerna år 1991 kom överens om gemensamma krav på rening av avloppsvatten från tätbebyggelse. I Avloppsdirektivet finns bestämmelser om krav på utsläpp av fosfor, kväve och syreförbrukande ämnen (BOD₇, COD_{cr}, och suspenderade partiklar) i utgående vatten samt regler för kontroll och provtagning. Kortfakta och relevanta länkar avseende direktivet presenteras i Tabell 29.

⁹⁵Rådets direktiv av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (91/271/EEG) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1991L0271:20081211:SV:PDF>

Tabell 29. Kortfakta om Avloppsdirektivet.

Kortfakta	
Utfärdad av	Europeiska unionens råd
Rapporteringstema	Uppfyllelse av reningskrav för avloppsvatten från tätbebyggelse
Geografisk täckning	EU
Ikraftträdande	1991-05-21
Lagstiftning	91/271/EG ⁹⁶

Syfte och mål

Att reglera och ställa gemensamma krav på rening av avloppsvatten från tätbebyggelse i medlemsstaterna.

Rapportering

Rapportering sker för att informera kommissionen om hur de svenska reningsverken klarar kraven enligt artikel 15 i Avloppsdirektivet⁹⁷. Medlemsländerna ska rapportera huruvida reningsverken i landet klarat av kraven på utsläpp av fosfor, kväve och syreförbrukande ämnen. Per reningsverk redovisas tätort/tätortskluster för vilken reningsverket tar emot avloppsvatten, samt tätortens storlek, utsläppspunkt, avloppsverkens reningsteknik och vissa utsläppsuppgifter.

I samband med artikel 15-rapporteringen sammanställer även NV en broschyr till allmänheten om avloppsrening i Sverige, enligt artikel 16 i Avloppsdirektivet⁹⁸. Den senaste rapporteringen enligt artikel 16 publicerades av NV 2014⁹⁹. Rapportering i Sverige sker vartannat år enligt artikel 17 i Avloppsdirektivet¹⁰⁰.

Kortfakta avseende rapportering enligt direktivet artikel 15 presenteras i Tabell 30.

⁹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31991L0271>

⁹⁸ Mer info om Avloppsdirektivets rapportering enligt artikel 16 <http://rod.eionet.europa.eu/obligations/387>

⁹⁹ Rening av avloppsvatten i Sverige <http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/8700/978-91-620-8703-6/>

Tabell 30. Kortfakta om rapportering enligt Avloppsdirektivet artikel 15.

Rapportering enligt Avloppsdirektivet artikel 15	
Rapporteringsformat	http://rod.eionet.europa.eu/obligations/613
Rapporteringsriktlinjer	Finns att ladda ner på EEA:s databas för medlemsstaterna CIRCABC.
Officiellt rapporterade data	http://rod.eionet.europa.eu/obligations/613/deliveries
Rapporteringsfrekvens	Vartannat år
Rapporteringsnivå	Per anläggning och tätort
Ämnesgrupper/Ämnen	Närsalter, organiskt material
Statistik	Utsläpp
Mottagare för utsläpp	Vatten

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Avloppsdirektivet uppmuntrar, liksom PRTR, till kunskapsöverföring (Capacity building) inom medlemsländerna, genom kravet att länderna ska publicera en broschyr till allmänheten om avloppsvattenrening, (enligt artikel 16 i Avloppsdirektivet).

Sverige

Sverige har infört Avloppsdirektivet i svensk lagstiftning genom miljöbalken, miljöprövningsförordningen, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt i Naturvårdsverkets föreskrifter¹⁰¹. NV är ansvarig myndighet för direktivet i Sverige.

Sveriges alla vatten är identifierade som känsliga områden enligt artikel 5 (1) och 5 (2,3) i Avloppsdirektivet. För Sveriges del gäller kriterierna för övergödning och strängare reningskrav för fosfor i tätorter med en belastning över 10 000 personekvivalenter (pe.). Sveriges södra kustområden är känsliga för kväve och fosfor medan den norra kusten och inlandsvattnen endast bedöms känsliga för fosfor. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till Avloppsdirektivet presenteras i Tabell 31.

¹⁰¹ Naturvårdsverkets föreskrifter (1994:7) om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Foreskrifter-allmanna-rad/NFS/1994/SNFS-19947---Rening-av-avloppsvatten-fran-tatbebyggelse/>

Tabell 31. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till Avloppsdirektivet.

	Sverige
Lagstiftning	SFS 1998:808, SFS 2013:251, SFS 1998:899 ¹⁰²
Ansvarig myndighet	NV
Länk till nationella data	-

Tillgängliga data, samt granskning

Data är tillgängligt genom SMP där juridiskt ansvarig person eller anläggningsansvarig för reningsverken rapporterar in utsläpp samt huruvida och på vilka villkor de klarat reningskraven enligt Avloppsdirektivet. Samma reningsverk som ingår i rapporteringen enligt Avloppsdirektivet ingår även i Sveriges officiella statistik om utsläpp till vatten och slamproduktion¹⁰³. Data granskas av SMED inom ramen för den samordnade granskningen av SMP-data vilken utförs på uppdrag av NV.

Synergier med PRTR

Enighet

Enligt Avloppsdirektivet är det inte obligatoriskt att rapportera faktiska utsläpp från reningsverken. Medlemsländerna kan dock frivilligt fylla i fosfor-, kväve-, BOD₇- och COD_{cr}-halten i utgående vatten från reningsverk.

- Punktkällor:
 - Ämnen, 3 av 4 ämnen överensstämmer (se Bilaga 1).
 - Mottagare, behandlar utsläpp till vatten.
 - Anläggningsspecifika uppgifter per verksamhet efterfrågas.
 - Inrapporteringsmekanism, i Sverige rapporterar verksamhetsutövarna sina uppgifter via SMP.
- Kapacitetsuppbyggnad, uppmuntrar till kunskapsöverföring.

Oenighet

- Rapportering sker vartannat år.
- Punktkällor:
 - Inga tröskelvärden för utsläpp tillämpas¹⁰⁴

¹⁰² <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Direktiv/EU-register---forfattningar-inom-miljobalkens-omrade/Vatten/Avloppsvatten/>

¹⁰³ <http://www.scb.se/mi0106>

¹⁰⁴ Detta innebar att 17 reningsverk rapporterades till E-PRTR år 2013 jämfört med de 411 reningsverk som ingick i 2012 års rapportering enligt Avloppsdirektivet.

- Definitionen av punktutsläpp i Avloppsdirektivet skiljer sig från PRTR:s definition (men stämmer överens med HELCOM:s, OSPAR:s och EEA:s definition). Se punkt kring oenigheter under HELCOM-kapitlet.
- Behandlar ej utsläpp från diffusa källor.
- Reglerar ej allmänhetens deltagande.
- Ej publikt register över utsläpp och överföringar.

Slamdirektivet

Övergripande information

Slamdirektivet¹⁰⁵ är ett EU-direktiv där medlemsländerna år 1986 kom överens om att reglera användningen av avloppsslam inom jordbruket. Syftet med detta direktiv är att minimera skadliga effekter på mark, vegetation, djur och människor i och med användningen av slam på åkermark. Samtidigt beskrivs användningen av slammet för detta ändamål som en positiv åtgärd i direktivet. Kortfakta och relevanta länkar avseende direktivet presenteras i Tabell 32.

Tabell 32. Kortfakta om Slamdirektivet.

Kortfakta	
Utfärdad av	Europeiska unionens råd
Rapporteringstema	Avfall och resurser
Geografisk täckning	EU
Ikraftträdande	1991-05-21
Lagstiftning	86/278/EG ¹⁰⁶

Syfte och mål

Att reglera användning av slam i jordbruk på ett sådant sätt att farliga ämnen inte sprids till mark, växter och i förlängningen till människan.

¹⁰⁵Rådets direktiv av den 12 juni 1986 om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket (86/278/EEG) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:31986L0278&from=SV>

¹⁰⁶ <http://rod.eionet.europa.eu/instruments/514>

Rapportering

Enligt artikel 17 i Slamdirektivet ska medlemsländerna vart tredje år rapportera total mängd producerat slam vid reningsverken, mängd slam som lagts ut på åkermark samt innehåll av tungmetaller och närsalter i slam som lagts ut på åkermark¹⁰⁷. Kortfakta avseende rapportering enligt direktivet i Tabell 33.

Tabell 33. Kortfakta om rapportering enligt Slamdirektivet artikel 17.

Rapportering enligt Slamdirektivet artikel 17	
Rapporteringsformat	http://rod.eionet.europa.eu/obligations/69/overview
Rapporteringsriktlinjer	http://rod.eionet.europa.eu/obligations/69/overview
Officiellt rapporterade data	http://rod.eionet.europa.eu/obligations/69/deliveries
Rapporteringsfrekvens	Vart tredje år
Rapporteringsnivå	Nationella summeringar
Ämnesgrupper/Ämnen	Närsalter och tungmetaller i slam
Statistik	Utsläpp, halt
Mottagare för utsläpp/halter	Slam, Slam-Halt

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Inga särskilda åtgärder för att tillgodose allmänhetens deltagande och kapacitetsuppbyggnad om slam finns uttryckt i direktivet.

Sverige

Sverige har infört Slamdirektivet i svensk lagstiftning bl.a. genom miljöbalken, förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, avfallsförordningen samt i Naturvårdsverkets föreskrifter¹⁰⁸. NV är ansvarig myndighet för direktivet i Sverige. (Tabell 34).

Tabell 34. Kortfattad information avseende Sverige i förhållande till Slamdirektivet.

	Sverige
Lagstiftning	SFS 1998:808, SFS 1998:944, SFS 2013:251, SFS 1998:899, 2001:1063 ¹⁰⁹
Ansvarig myndighet	NV

¹⁰⁷ För mer info om rapportering enligt Slamdirektivet se

<http://rod.eionet.europa.eu/obligations/69>

¹⁰⁸ <http://www.naturvardsverket.se/Nerladdningssida/?fileType=pdf&downloadUrl=/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/avloppsslam/regler-avloppsslam-20130213.pdf>

¹⁰⁹ <http://www.naturvardsverket.se/Nerladdningssida/?fileType=pdf&downloadUrl=/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/avloppsslam/regler-avloppsslam-20130213.pdf>

Tillgängliga data, samt granskning

Data är tillgängligt genom SMP där juridiskt ansvarig person eller anläggningsansvarig för reningsverken rapporterar in uppgifter om slamproduktion och användning av slam i jordbruk. En del av dessa uppgifter finns publicerade i Sveriges officiella statistik om utsläpp till vatten och slamproduktion¹¹⁰ med skillnaden att halterna av tungmetaller rapporteras för totalt producerat slam och inte endast för de slammängder som lagts ut på åkermark. Data granskas årligen av SMED inom ramen för den samordnade granskningen av SMP-data vilken utförs på uppdrag av NV.

Synergier med PRTR

Enighet

- Ämnen
 - 9 av 9 stycken ämnen överensstämmer (se Bilaga 1).
- Inrapporteringsmekanism, i Sverige rapporterar verksamhetsutövarna sina uppgifter via SMP.

Oenighet

- Rapportering av ämnen i slam ingår inte i PRTR-rapporteringen, då spridning av slam ej definieras som utsläpp till mark utan som återvinning enligt protokollet.
- Behandlar ej utsläpp från diffusa källor.
- Ej publikt register över utsläpp och överföringar.
- Ej årlig rapportering, utan vart tredje år.
- Reglerar ej allmänhetens deltagande eller kapacitetsuppbyggnad.

¹¹⁰ <http://www.scb.se/mi0106>

EEA-rapporteringar

Nedan följer en kortfattad sammanfattning av de EEA-rapporteringar som ingår i projektet, vad som gäller för Sverige, samt eventuella synergier med PRTR. Fokus för respektive sammanfattning är att klargöra vad som gäller avseende rapportering kopplat till utsläpp och överföringar.

EEA WISE SoE Water emissions quality

Övergripande information

EEA (Europeiska miljöbyrån) sammanställer oberoende information om Europas miljö till allmänhet och beslutsfattare, baserat på data som Sverige och andra länder i Europa rapporterar in. Data samlas in genom nätverket för miljödata och miljöinformation (Eionet) och ett urval av ländernas data sammanställs och illustreras för allmänheten i WISE (Water Information System för Europe). EEA WISE SoE (State of the Environment) Water emission quality¹¹¹ är sedan starten (2009) en årlig rapportering av emissionsdata till vatten. Kortfakta och relevanta länkar avseende EEA Emissions presenteras i Tabell 35.

Tabell 35. Kortfakta om EEA Emissions.

Kortfakta	
Utförd av	EEA
Rapporteringstema	Vatten
Geografisk täckning	EEA området
Ikraftträdande	Testår 2008, rapportering från 2009
Lagstiftning	Ej lagstadgat krav, men det hänvisas till EEA Annual Management Plan . Bildandet av EEA finns reglerat: (EC) No 1049/2001 .

Syfte och mål

Utsläpp till vatten är en viktig del i arbetet med bedömningen av tillståndet i Europas miljö. Syftet med rapporteringen till EEA Emissions är att ge underlag och komplettering av underlagsdata i arbetet med bedömningen av Europas miljö.

¹¹¹ WISE SoE-Water Information System Europe State of Environment, <http://rod.eionet.europa.eu/obligations/632>

Rapportering

Rapporteringen till EEA Emissions omfattar data gällande utsläpp av 10 näringsämnen och 299 farliga ämnen, varav 75 är prioriterade farliga ämnen. Kortfattad information avseende EU och Sverige i förhållande till EEA Emissions presenteras i Tabell 36.

EEA efterfrågar utsläppsdata från industrier och reningsverk direkt till inlandsvatten, aggregerade per vattendistrikt och år. Även kustbaserade punktkällor efterfrågas. Dessutom efterfrågas data gällande belastning på kust- och havsområden via vattendrag. Data som ingår i andra internationella rapporteringar, som t.ex. E-PRTR, efterfrågas inte, utan medlemsländerna ombeds rapportera kompletterande eller saknade data.

Både diffusa källor och punktkällor ingår i rapporteringen. Fram till 2013 rapporterades punktkällor årligen. För närvarande pågår en revision av rapporteringsåtagandet, vilket kan resultera i en mindre frekvent inrapportering (emissioner vart tredje år och utsläpp från diffusa källor vart sjätte år). Data görs tillgänglig via EEA:s dataservice Waterbase, där all inrapporterad data också kan visas, analyseras och laddas ner.

Tabell 36. Kortfakta om vad som omfattas av rapporteringen till EEA Emissions.

Rapporteringsriktlinjer	http://dd.eionet.europa.eu/datasets/latest/Emissions
Officiell rapportering	http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/waterbase-emissions-4
Rapporteringsfrekvens	Tom 2013: årligen, från 2015: vart tredje år (punktkällor), 6:e år (diffusa källor) (på förslag)
Rapporteringsnivå	Vattendistrikt
Ämnesgrupper/Ämnen	Näringsämnen, farliga ämnen
Statistik	Utsläpp från industrier och reningsverk, belastning via flodmynningar
Mottagare för utsläpp/belastning	Vatten

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Behandlar varken kapacitetsuppbyggnad eller allmänhetens deltagande, men data är publika via EEA Waterbase.

Sverige

HaV ansvarar för Sveriges rapportering till EEA Emissions. Kortfakta och relevanta länkar avseende EEA Emissions i Sverige presenteras i Tabell 37.

Utsläpp av ämnen (näringsämnen och farliga ämnen) rapporteras för industrier (Industrial Waste Water Discharges total) och tillståndspliktiga

reningsverk (Urban Waste Water Treated Discharges total) separat, allt aggregerat per vattendistrikt. Miljörapporter och emissionsdeklarationer som verksamheterna rapporterar till SMP utgör underlag till sammanställningen. Antalet kemiska ämnen för vilka transporter och utsläpp redovisas begränsas till det som finns tillgängligt i nationellt täckande databaser.

Reningsverk som i databasen saknar utsläpp av kväve och fosfor ett år tillskrivs utsläpp så att populationen ska vara komplett, detta gäller även för pappersmassaindustrier.

Data på emissioner av näringsämnen och metaller från vattendrag (Riverine Input to Coastal Water) hämtas från den nationella miljöövervakningen av flodmynningar Sverige rapporterar även belastning från mellanliggande områden och oövervakade mindre vattendrag.

Sverige har hittills rapporterat diffusa emissioner av metaller och näringsämnen, fosfor och kväve, vid två tillfällen, data för 2003 (2009) och 2005 (2011).

Tabell 37. Kortfattad information avseende Sveriges rapportering till EEA Emissions.

	Sverige
Lagstiftning	-
Ansvarig myndighet	HaV
Länk till nationella data	http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/waterbase-emissions-4

Tillgängliga data, samt granskning

Data granskas årligen av SMED inom ramen för den samordnade granskningen av SMP-data vilken utförs på uppdrag av NV. SMED ansvarar för sammanställning av Sveriges data på uppdrag av HaV.

Data görs tillgänglig via EEA:s dataservice Waterbase, där all inrapporterad data också kan visas, analyseras och laddas ner.

Synergier med PRTR

Enighet

- Rapporterade punktkällor
 - Ämnen, 64 stycken ämnen överensstämmer, se Bilaga 1.
 - Tillståndpliktiga verksamheter.
 - Mottagare, behandlar utsläpp till vatten.
 - Inrapporteringsmekanism, i Sverige rapporterar verksamhetsutövarna sina uppgifter via SMP.

- Diffusa källor
- Publikt register

Oenighet

- Verksamheter, aktiviteter och kapacitetströskelvärden är ej helt identiska med de som efterfrågas enligt PRTR.
- Punktkällor: Definition av punktutsläpp och diffusa utsläpp överensstämmer ej mellan EEA Emissions och PRTR. I PRTR definieras utsläpp från reningsverk/industrier under en viss kapacitet som diffusa. Dessa anläggningars utsläpp rapporteras som punktutsläpp i övriga vattenrapporteringar men definieras som diffusa utsläpp enligt PRTR.
- Reglerar ej kapacitetsuppbyggnad.
- EEA efterfrågar inte data som redan är rapporterad till E-PRTR.

EEA-WISE SoE TCM

Övergripande information

EEA (Europeiska miljöbyrån) sammanställer oberoende information om Europas miljö till allmänhet och beslutsfattare, baserat på data som Sverige och andra länder i Europa rapporterar in. Data samlas in genom nätverket för miljödata och miljöinformation (Eionet) och ett urval av ländernas data sammanställs och illustreras för allmänheten i WISE (Water Information System for Europe). EEA WISE SoE (State of the Environment) Transitional, Coastal and Marine Waters (TCM)¹¹² är en årlig rapportering som avser både emissioner till vatten och marin miljö tillståndsdata. Denna översikt fokuserar enbart på emissionsdelen. Kortfakta och relevanta länkar avseende rapporteringen presenteras i Tabell 38.

¹¹²WISE SoE-Water Information System Europe State of Environment, <http://dd.eionet.europa.eu/datasets/2622>

Tabell 38. Kortfakta om EEA TCM.

Kortfakta	
Utfärdad av	EEA
Rapporteringstema	Emissioner till vatten, marina data
EEA området	EEA området
Ikraftträdande	Data tillgänglig för 1978-2012
Lagstiftning	Ej lagstadgat krav, men det hänvisas till EEA Annual Management Plan . Bildandet av EEA finns reglerat: (EC) No 1049/2001

Syfte och mål

Utsläpp till vatten är en viktig del i arbetet med bedömningen av tillståndet i Europas miljö. Syftet med rapporteringen till EEA TCM är att ge underlag och komplettering av underlagsdata i arbetet med bedömningen av Europas miljö.

Rapportering

Kortfakta och relevanta länkar avseende EEA TCM presenteras i

Tabell 39. Medlemsländerna uppmanas att rapportera in emissionsdata gällande övergångs-, kust- och marina vatten. EEA efterfrågar endast de data som inte rapporteras till Marina Konventioner.

EEA efterfrågar data gällande:

- punktkällor med direktutsläpp till kusten (DirectDischarges).
- belastning på kust- och havsområden via vattendrag (RiverineInputLoads och FluxStations TCM).

Tabell 39. Kortfakta om vad som omfattas av rapporteringen till EEA TCM.

Rapporteringsriktlinjer	http://dd.eionet.europa.eu/datasets/3113
Officiell rapportering	http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/waterbase-transitional-coastal-and-marine-waters-10
Rapporteringsfrekvens	Årligen
Rapporteringsnivå	Anläggningsnivå (emissionsdata)
Ämnesgrupper/Ämnen	Se Bilaga 1.
Statistik	Emissioner från punktkällor, halter i miljön
Mottagare för utsläpp/halter	Vatten

Allmänhetens deltagande, kapacitetsuppbyggnad

Behandlar varken kapacitetsuppbyggnad eller allmänhetens deltagande, men data är publika via EEA Waterbase.

Sverige

HaV ansvarar för Sveriges rapportering till EEA TCM. Kortfakta och relevanta länkar avseende EEA TCM i Sverige presenteras i Tabell 40.

Sveriges rapportering (av emissionsdata) till EEA TCM omfattar dataset gällande belastning på kust- och havsområden via övervakade vattendrag (RiverineInputLoads och FluxStations TCM), befolkningstäthet (Pressures TCM), samt punktkällor med direktutsläpp till kusten (DirectDischarges).

Antalet kemiska ämnen för vilka transporter och utsläpp redovisas begränsas till det som finns tillgängligt i nationellt täckande databaser.

Sammanställning av utsläpp från punktkällor omfattar kustbelägna industrier och tillståndspliktiga reningsverk. Miljörapporter och emissionsdeklaration som verksamheterna rapporterar till SMP utgör underlaget till sammanställningen.

Tabell 40. Kortfattad information avseende Sveriges rapportering till EEA TCM.

	Sverige
Lagstiftning	-
Ansvarig myndighet	HaV
Länk till nationella data	http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/waterbase-transitional-coastal-and-marine-waters-10;

Tillgängliga data, samt granskning

Data granskas årligen av SMED inom ramen för den samordnade granskningen av SMP-data vilken utförs på uppdrag av NV. SMED ansvarar för sammanställning av Sveriges data på uppdrag av HaV.

Data görs tillgänglig via EEA:s dataservice Waterbase, där all inrapporterad data också kan visas, analyseras och laddas ner.

Synergier med PRTR

Enighet

- Rapportering punktkällor:
 - Ämnen, tio stycken ämnen överensstämmer (se Bilaga 1).
 - Mottagare, behandlar utsläpp till vatten.
 - Omfattar tillståndspliktiga verksamheter.

- Inrapporteringsmekanism, i Sverige rapporterar verksamhetsutövarna sina uppgifter via SMP.
- Diffusa källor, mindre punktkällor.
- Publikt register

Oenighet

- Verksamheter, aktiviteter och kapacitetströskelvärden är ej helt identiska med de som efterfrågas enligt PRTR:
 - Endast kustnära verksamheter ingår i rapporteringen.
 - Inga tröskelvärden för utsläpp tillämpas.
- Punktkällor, definition av punktutsläpp och diffusa utsläpp överensstämmer ej mellan EEA TCM och PRTR. I PRTR definieras utsläpp från reningsverk/industrier under en viss kapacitet som diffusa. Dessa anläggningars utsläpp rapporteras som punktutsläpp i övriga vattenrapporteringar men definieras som diffusa utsläpp enligt PRTR.
- Reglerar ej kapacitetsuppbyggnad eller allmänhetens deltagande.

Slutsatser och rekommendationer

Studien visar att det finns synergier avseende verksamheter, ämnen, mottagare, allmänhetens deltagande och kunskapsöverföring mellan PRTR och de regleringar som inkluderats i projektet. Samtidigt visar studien att även om man kan identifiera beröringspunkter så efterfrågas inte exakt samma information utan samtliga regleringar är unika. I Tabell 2 redovisas identifierade övergripande synergier och av tabellen kan man konstatera att de regleringar som PRTR-protokollet har flest antal beröringspunkter med är Minamatakonventionen och IED. Avseende Minamatakonventionen bör det poängteras att rapporteringsfrekvensen ännu är oklar. Minst antal beröringspunkter har PRTR-protokollet med Slamdirektivet.

Det rekommenderas att:

- PRTR-ansvariga inom NV involveras i ratificeringsarbete avseende Minamatakonventionen eftersom det i konventionens artikel 18 anges att man skall använda befintliga mekanismer, såsom PRTR, eller beakta utvecklingen av sådana mekanismer för insamling och spridning av information om uppskattningar av årliga utsläpp.
- E-PRTR-id, dvs. anläggningsnummer, som rapporteras till E-PRTR inkluderas i rapporteringen enligt EU ETS. Detta skulle innebära att uppföljning och verifiering av data på EU-nivå underlättas och förbättras.
- Möjligheten eller nyttan av att samordna insatser avseende kunskapsöverföring mellan olika multilaterala överenskommelser ses över. Om ett land står i begrepp att upprätta ett emissionsinventeringssystem är det fördelaktigt om information avseende PRTR kan inkluderas, och vice versa.
- Arbetet avseende allmänhetens deltagande samordnas mellan de olika rapporteringarna, samt att en övergripande strategi för ökat deltagande hos allmänheten tas fram.
- Det upprättas ett nationellt kontaktnät för nationella kontaktpunkter avseende rapporteringar till följd av multilaterala miljööverenskommelser och EU-miljörättsakter i syfte att underlätta kommunikation och skapa möjlighet till synergi. Kontaktnäten grupperas lämpligen i två grupper; multilaterala miljööverenskommelser och EU-rättsakter avseende miljö och via dessa grupper kan t.ex. mötesrapporter kommuniceras.

Bilaga 1

Tabell 1. PRTR-/ E-PRTR-ämnen för vilka utsläpp till vatten (V) och luft (L) ska rapporteras, samt vilka av PRTR/E-PRTR ämnen som även efterfrågas enligt regleringarna beskrivna i denna rapport. Mottagare ej specificerat i regleringen (x), slam (S) och mark (M). Havsmiljödirektivet inkluderas ej i tabellen då specifika ämnen ej listas i direktivet.

Nr	CAS-nr	Förening	Svensk reglering	PRTR	E-PRTR	Stockholmskonventionen	Rotterdam-konventionen	Minamatakonventionen	HELCOM PLC Annual	HELCOM PLC Periodical	OSPAR	IED	EU-ETS	WFD	Avloppsdirektivet	Slamdirektivet	EEA Emissions	EEA TCM
1	74-82-8	Metan (CH ₄)		L	L													
2	630-08-0	Kolmonoxid (CO)		L	L							L						
3	124-38-9	Koldioxid (CO ₂)		L	L								L					
4		Fluorerade kolväten (HFC)		L	L													
5	10024-97-2	Dikväveoxid (N ₂ O)		L	L								L					
6	7664-41-7	Ammoniak (NH ₃)		L	L													
7		Flyktiga organiska föreningar utom metan (NMVOC)		L	L							L						
8		Kväveoxider (NO _x /NO ₂)		L	L							L						
9		Perfluorkarboner (PFC)		L	L								L					
10	2551-62-4	Svavelhexafluorid (SF ₆)		L	L													
11		Svaveloxider (SO _x /SO ₂)		L	L							L						
12		Totalkväve		V	V				V	V	V	V		V	S	V	V	

Nr	CAS-nr	Förening	Svensk reglering	PRTR	E-PRTR	Stockholmskonventionen	Rotterdam-konventionen	Minamatakonventionen	HELCOM PLC Annual	HELCOM PLC Periodical	OSPAR	IED	EU-ETS	WFD	Avloppsdirektivet	Slamdirektivet	EEA Emissions	EEA TCM
13		Totalfosfor		V	V				V	V	V	V			V	S	V	V
14		Klorfluorkolväten (HCFC)		L	L													
15		Klorfluorkarboner (CFC)		L	L													
16		Haloner		L	L													
17		Arsenik och arsenikföreningar (som As)	Delvis	L, V	L, V							L, V					V	
18		Kadmium och kadmiumföreningar (som Cd)	Delvis	L, V	L, V				V		V	L, V		V		S	V	V
19		Krom och kromföreningar (som Cr)	Delvis	L, V	L, V				V			L, V				S	V	V
20		Koppar och kopparföreningar (som Cu)		L, V	L, V				V		V	L, V				S	V	V
21		Kvicksilver och kvicksilverföreningar (som Hg)	Delvis	L, V	L, V		X	L, V, M	V		V	L, V		V		S	V	V
22		Nickel och nickelföreningar (som Ni)	Delvis	L, V	L, V				V			L, V		V		S	V	V
23		Bly och blyföreningar (som Pb)	Delvis	L, V	L, V				V		V	L, V		V		S	V	V
24		Zink och zinkföreningar (som Zn)		L, V	L, V				V		V	L, V				S	V	V
25	15972-60-8	Alaklor	Totalförbud (1978)	V	V		X					L, V		V			V	
26	309-00-2	Aldrin	Totalförbud (1970)	L, V	L, V	X	X					L, V					V	
27	1912-24-9	Atrazin	Totalförbud (1989)	V	V							L, V		V			V	

Nr	CAS-nr	Förorening	Svensk reglering	PRTR	E-PRTR	Stockholmskonventionen	Rotterdam-konventionen	Minamatakonventionen	HELCOM PLC Annual	HELCOM PLC Periodical	OSPAR	IED	EU-ETS	WFD	Avloppsdirektivet	Slamdirektivet	EEA Emissions	EEA TCM
28	57-74-9	Klordan	Totalförbud (1971)	L, V	L, V	X	X					L, V					V	
29	143-50-0	Klordekon	Totalförbud (1978)	L, V	L, V	X						L, V						
30	470-90-6	Klorfenvinfos	Totalförbud (2001)	V	V							L, V		V			V	
31	85535-84-8	Klorerade alkaner C10-C13	Delvis (2004)	V	V							L, V		V			V	
32	2921-88-2	Klorpyrifos	Begränsad anv.	V	V							L, V		V			V	
33	50-29-3	DDT	Totalförbud (1975)	L, V	L, V	X	X					L, V					V	
34	107-06-2	1,2-diklorethan (EDC)	Delvis	L, V	L, V		X					V		V			V	
35	1975-09-02	Diklormetan (DCM)	Delvis	L, V	L, V							V		V			V	
36	60-57-1	Dieldrin	Totalförbud (1970)	L, V	L, V	X	X					L, V					V	
37	330-54-1	Diuron	Totalförbud (1993)	V	V							L, V		V			V	
38	115-29-7	Endosulfan	Totalförbud (1996)	V	V	X	X					L, V		V			V	
39	72-20-8	Endrin	Totalförbud (1966)	L, V	L, V	X						L, V					V	

Nr	CAS-nr	Förening	Svensk reglering	PRTR	E-PRTR	Stockholmskonventionen	Rotterdam-konventionen	Minamatakonventionen	HELCOM PLC Annual	HELCOM PLC Periodical	OSPAR	IED	EU-ETS	WFD	Avloppsdirektivet	Slamdirektivet	EEA Emissions	EEA TCM
40		Halogenerade organiska föreningar (som AOX)		V	V							V					V	
41	76-44-8	Heptaklor*	Totalförbud	L, V	L, V	X	X					L, V		V			V	
42	118-74-1	Hexaklorbensen (HCB)	Totalförbud (1980)	L, V	L, V	L, V, M	X					L, V		V			V	
43	87-68-3	Hexaklorbutadien (HCBD)		V	V	X						V		V			V	
44	608-73-1	1,2,3,4,5,6-hexaklorcyklohexan (HCH)	Totalförbud	L, V	L, V	X	X					L, V		V			V	
45	58-89-9	Lindan	Totalförbud (1989)	L, V	L, V	X	X					L, V		V			V	
46	2385-85-5	Mirex	Totalförbud (1968)	L, V	L, V	X						L, V					V	
47		PCDD+PCDF (dioxiner + furaner) (som Teq)		L, V	L, V	L, V, M						L, V		V				
48	608-93-5	Pentaklorbensen		L, V	L, V	X						V		V			V	
49	87-86-5	Pentaklorfenol (PCP)	Totalförbud (1978)	L, V	L, V		X					L, V		V			V	
50	1336-36-3	Polykorerade bifenyler (PCB)	Totalförbud (1995)	L, V	L, V	L, V, M	X					L, V					V	
51	122-34-9	Simazin	Totalförbud (1995)									L, V		V			V	
52	127-18-4	Tetrakloretylen (PER)		L	L, V													
53	56-23-5	Tetraklormetan (TCM)		L	L, V												V	

Nr	CAS-nr	Förening	Svensk reglering	PRTR	E-PRTR	Stockholmskonventionen	Rotterdam-konventionen	Minamatakonventionen	HELCOM PLC Annual	HELCOM PLC Periodical	OSPAR	IED	EU-ETS	WFD	Avloppsdirektivet	Slamdirektivet	EEA Emissions	EEA TCM
54	12002-48-1	Triklorbensener (TCB) (alla isomerer)	Ingen avsiktlig användning sedan 1988	L	L, V							V		V			V	
55	71-55-6	1,1,1-triklorethan	Totalförbud (1996)	L	L												V	
56	79-34-5	1,1,2,2-tetraklorethan	Delvis	L	L												V	
57	1979-01-06	Trikloretalen	Delvis	L	L, V													
58	67-66-3	Triklormetan	Delvis	L	L, V							V		V			V	
59	8001-35-2	Toxafen	Totalförbud	L, V	L, V	X	X											
60	1975-01-04	Vinylklorid		L, V	L, V												V	
61	120-12-7	Antracen		L, V	L, V							L, V		V			V	
62	71-43-2	Bensen	Till stora delar, ej bensin	L, V	L, V							L, V		V			V	
63		Bromerade difenyletrar (PBDE)	Delvis	V	V	X						L, V		V			V	
64		Alkylfenol och alkylfenoletoxilater (NP/NPE)		V	V							L, V		V			V	
65	100-41-4	Etylbensen		V	V												V	
66	75-21-8	Etylenoxid	Totalförbud (1991)	L, V	L, V		X											

Nr	CAS-nr	Förening	Svensk reglering	PRTR	E-PRTR	Stockholmskonventionen	Rotterdam-konventionen	Minamatakonventionen	HELCOM PLC Annual	HELCOM PLC Periodical	OSPAR	IED	EU-ETS	WFD	Avloppsdirektivet	Slamdirektivet	EEA Emissions	EEA TCM
67	34123-59-6	Isoproturon	Begränsad anv.	V	V							L, V		V			V	
68	91-20-3	Naftalen		L, V	L, V							L, V		V			V	
69		Tennorganiska föreningar (som totalt Sn)	Delvis	V	V							V						
70	117-81-7	Di(2-etylhexyl)ftalat (DEHP)	Delvis	L, V	L, V							V		V			V	
71	108-95-2	Fenol (som totalt C)		V	V												V	
72		Polycykliska aromatiska kolväten (PAH)		L, V	L, V							L, V		V			V	
73	108-88-3	Toluen		V	V												V	
74		Tributyltenn och tributyltennföreningar	Begränsad anv.	V	V		X					V		V			V	
75		Trifenyltenn och trifenylylennföreningar		V	V													
76		Totalt organiskt kol (TOC) som totalt C eller COD/3)		V	V				V			V			V		V	V
77	1582-09-8	Trifluralin	Totalförbud (1990)	V	V							L, V		V			V	
78	1330-20-7	Xylen		V	V												V	
79		Klorider (som totalt Cl)		V	V												V	
80		Klor och oorganiska klorföreningar (som HCl)		L	L							L						
81	1332-21-4	Asbest		L, V	L, V							L						

Nr	CAS-nr	Förening	Svensk reglering	PRTR	E-PRTR	Stockholmskonventionen	Rotterdam-konventionen	Minamatakonventionen	HELCOM PLC Annual	HELCOM PLC Periodical	OSPAR	IED	EU-ETS	WFD	Avloppsdirektivet	Slamdirektivet	EEA Emissions	EEA TCM
82		Cyanider (som totalt CN)		V	V							L, V					V	
83		Fluorider (som totalt F)		V	V							L					V	
84		Fluor och oorganiska fluorföreningar (som HF)		L	L							L					V	
85	74-90-8	Cyanväte (HCN)		L	L													
86		Partiklar (PM10)		L	L							L						
87	1806-26-4	Oktylfenol och oktylfenoletoxylat			V							L, V		V			V	
88	206-44-0	Fluoranten			V							L, V		V			V	
89	465-73-6	Isodrin	Ej registrerat i Sverige		V							L, V					V	
90	36355-01-8	Hexabrombifenyl	Totalförbud		L, V	X	X					L, V						
91	191-24-2	Benzo(g,h,i)perylene			V							L, V		V			V	
		Antal ämnen som överensstämmer med E-PRTR		86	91	19	18	1	10	2	7	66	3	37	3	9	64	10